

Elítélték és kivégezték a budapesti kommunistákat

Az anyanyelv joga

Irta: Dr. Nagy Sándor

Most nyitják meg az országgyűlést a trónbeszéddel, melyet Ő Felsője olvas fel, de amelynek tartalmaért és végrehajtásáért a kormány felelős. A monarchiát mostani elmélkedésem céljaira egy hatalmas körnek képzelem, melynek középpontjában áll a király, akinek személyéhez egyetlen alattvalója sincs sem közelebb, sem távolabb, mintahogy a kör kerületének minden pontját egyforma hosszúságú egyenes vonallal köthetted össze a középponttal. Ennyiben tehát a hasonlat megfelelő, de meg azért is, mert a kör, ez az egyszerű geometriai ábra, nagyon alkalmas arra, hogy az egyenlőség gondolatát idézze elő az emberi lélekben. Egy élelméjü természet-filozófiai megállapítás szerint a nagy Mindenségnek is a kör a sémája.

A trónbeszéd elhangzása után a király el távozik a parlament terméből és megkezdődik az országgyűlés munkája. De hát mi a király szerepe egy alkotmányos monarchia igazgatásában? Erre a kérdésre a ma elfogadott közjogi formula azt feleli, hogy a király uralkodik, de nem kormányoz. A kormányzást végzi a kormány, mely azonban annyira függ a parlamenttől, hogy ennek bizalma nélkül egy percig sem existálhat. Ez az alkotmányos királyság struktúrája. A kormányra nehezedik a felelősség, hogy az ország szükségleteinek megfelelő programot dolgozzon ki, megállapítsa a kormányzás módszerét, vagyis eszközeit és céljait, hogy a nép nyomorusága megszűnjék és sorsával megelégedett legyen. Bizonyára új kormányunk is legfőbb feladatának fogja tekinteni a gazdasági bajok szanálását és a megélhetés feltételeinek megteremtését. A szerencsétlenség nem ismer nemzetiségi vagy vallási különbséget: egyformán sújtja az ország lakosait, tartozzanak bár a többségi nemzethez vagy a kisebbséghez. A parlament és a kormány által foganatba veendő intézkedések tehát mindnyájunkra fognak vonatkozni és elképzelhetetlen logikai abszurdum volna még csak feltételezni is, hogy a létfenntartás megszerzése tekintetében előnyt nyújthatna vagy hátránnyal járhatna az, hogy ki milyen nemzetiségnek tagja vagy melyik templomban imádja Istenét.

De hisszük, hogy az általános, mindnyájunkat egyaránt érdeklő kérdések mellett most már sor kerül a kisebbségi jogok intézményes biztosítására. A kisebbségi kérdés állandóan napirenden van, mióta kisebbségi sorsban élünk és még talán egyetlen kormány sem volt, amelytől ígéreteket ne kaptunk volna, de ennél tovább még nem jutottunk. Pedig hej, de szépen megmondta valamikor az idősebb Andrássy Gyula: „igérm nehéz, megtartani könnyű!” Azonban éppen az ellenkezőjét tapasztaltuk: megtették az ígéreteket, különösen a választások előtt az ígéretek libegtek-lobogtak, mint a fátylának szétől hajtott fénycsóvája és végül élettartamuk egybeesett a kormány bukásával, jött egy új kormány, elkezdte előlről az ígérgetést, az is megbukott és a kisebbségek ma is még csak a várakozó reménykedésnél tartanak.

Pedig elképzelni nem lehet valami igazságosabb és egyszerűbb dolgot a kisebbségi követelményeknél. Amit mi kisebbségi jogok címen követelünk, az hosszas, szétfolyó meghatározások helyett két tömör pontban foglalható

A liberális párt nem vesz részt a parlament megnyitó ülésén

A liberális párt feltűnést keltő határozata -- A párt törvénytelennek tartja a községi szenátorválasztásokat -- Mihalache ragaszkodik a pártelnökségről való lemondásához -- Vaida Sándor a jövő kormányelnök

Elkészítették a trónbeszéd szövegét

Bucurestiből jelentik: A kormány ma délelőtt minisztertanácsot tartott Vaida miniszterelnök elnökletével. A minisztertanácson első sorban a trónbeszédet szövegezték meg, amelyet a király a parlament holnapi ünnepélyes megnyitó ülésén olvas fel. Vaida miniszterelnök a trónbeszéd tervezetét délelőtt bemutatta a királynak, majd a minisztertanács letárgyalta a király által kívánt módosításokat és délután Mironescu vitte a király elé a trónbeszéd szövegét végleges jóváhagyás végett. A trónbeszéd tartalmazni fogja azokat a fontosabb törvényjavaslatokat, amelyek a kormány legközelebbi munkáját alkotják.

A mai minisztertanácson letárgyalta trónbeszédet Ghelmegeanu, Calinescu és Gafencu fogalmazták. A trónbeszéd főleg a választások szabadságát hangsúlyozza és kijelenti, hogy a szabad választásokból kikerült többség nyugodtan fog kormányozni, hogy a sürgős és súlyos problémákat megoldja.

A politikai pártok értekezlete

Ma délelőtt az összes politikai pártok parlamenti csoportjai értekezletet tartottak, hogy megállapítsák magatartásukat a parlament megnyitása alkalmából. Az összes pártok vezetői már Bucurestiben tartózkodnak. Nagy érdeklődés kísérte a Duca-féle liberális-párt értekezletét. Ezen ugyanis felmerült az a javaslat, hogy a párt ne vegyen részt a parlament ünnepélyes megnyitóján és így nyilvánítsa bizalmatlanságát a válságnak a nemzeti-párti kormánnyal tervezett megoldása miatt. Az értekezleten többen szólaltak fel és annak a nézetüknek adtak kifejezést, hogy a liberális-párt nem maradhat távol a parlament megnyitásától, mert ezzel eleve kiemeli a pártot a politikai életből és lehetetlenné teszik magukat. A liberális-párt vezetősége a felszólalások ellenére végül is úgy döntött, hogy a parlament megnyitó ülésén a Duca-féle liberális-párt nem vesz részt. Ez az elhatározás hamarosan elterjedt az egész fővárosban és mindenütt nagy feltűnést keltett.

A liberális-párt ülésén, amelyen elhatározták, hogy Ducaék nem vesznek részt a parlament megnyitó ülésén, elhatározták még, hogy úgy a Kamara, mint a szenátus igazoló vitája

össze: a nyelvhasználat az állami élet minden ágában, a közigazgatásban, bíróságok előtt az alsó fórumoktól kezdve a legfelsőig, továbbá kulturánk szabad fejlesztése azzal az aránylagos állami támogatással, amelyet a többségi kultúra igénybe vesz. Azt akarjuk, hogy anyanyelvünkkel élhessünk minden hatóság előtt. Oly természeti jog ez, melytől senkit megfosztani nem lehet, mert az anyanyelv jogát minden ember születésével, évezredes átörökkeléssel szerzi meg. De az anyanyelv jogának a közéletben való használata az államnak elsődrendű érdeke, mert csak ezen a módon érvényesülhet minden polgárnak igazsága, ami

korán a párt részéről nyilatkozatot olvasnak fel, amelyben kijelentik, hogy a Duca-féle liberális-párt nem vesz részt a parlament megnyitóján. A nyilatkozatban kifejti a liberális-párt, hogy a községi szenátorválasztásokat törvényteleneknek tartja.

A nemzeti-parasztpárt vezérő-bizottsága ma délelőtt ismét ülést tartott, amelyen Maniu is részt vett és kivételesen Mihalache, Vaida, Mironescu, Mirto és Junian voltak jelen. Az ülésen főként az elnökség krízisének problémájával foglalkoztak, valamint a kormányelnökség kérdésével. Mihalache továbbra is megmaradt elhatározása mellett, hogy a párt vasárnapi végrehajtó-bizottsági ülésén bejelenti az ideiglenes elnökségéről való lemondását és kívánatosnak tartja, hogy Maniu Gyula térjen vissza. Maniu azonban ismételt és határozottan kijelentette, hogy nem hajlandó visszatérni a párt élére. A tanácskozásokat az esti órákban folytatták.

Maniu egy politikai barátja így nyilatkozott a nemzeti-párt vezérének álláspontjáról: — Az a benyomásom, hogy Maniu semmiképpen sem vállalja a nemzeti-parasztpárt elnökségét, bár amíg ez a kérdés döntést nem nyer, nem alakítható meg az új kormány sem. Valószínűnek tartom, hogy a vasárnapi pártvezetőségi ülésen döntenek a kérdésről és pedig olyanformán, hogy továbbra is három tagú direktórium vezesse a párt ügyeit.

Az elnökválasztás és az új kormány

Ami a politikai helyzetet illeti, a Lupta megállapítja, hogy az a hír, amely szerint Vaida lesz a nemzeti-parasztpárt elnöke, minden alapot nélkülöz. Bizonyosra veszik, hogy az eljövendő kormánynak Vaida lesz az elnöke, de a pártelnökséget ő sem fogadja el. Vasárnap a párt vezetőségi ülésére befejezett ténnyé állítanak elő és vagy három tagú direktórium veszi át a párt vezetését, vagy pedig egy elnököt választanak, de az bizonyos, hogy Vaida nem lesz pártelnök.

A Lupta mai számában közli, hogy a király Dumitrescu magántitkára útján sajátkezű aláírásával ellátott levélben üdvözölte Manolescu Mihályt abból az alkalomból, hogy Bucurestiben a Kamarák szenátorává választották.

pedig a latin példaszó szerint az államok fundamentuma.

Ami pedig szabad kulturális fejlődésünket illeti, nyilvánvaló, hogy ennek hasznát is első sorban az állam látja. Mert a kultúra oktat, nevel és ezáltal azt idézi elő, hogy az országnak művelt, humánus, a közérdekben munkálkodni kész és képes polgárai legyenek. Ha pedig a kultúra költészetté vagy művészetté tornyosul, ennek alkotásai minden embert gyönyörködtetnek és az egész országnak szereznek hírt és dicsőséget. Szépen mondja egy nagy bölcsész: „az ember multja a zabolátlanság és harc — jövője a kultúra.”

Elhangzottak a perbeszédék Bocu Sever ügyében

Hétfőn hirdet ítéletet a törvényszék.

Temesvárról jelentik: Bocu Sever volt bánági kormányzó ismeretes bűnügyében rendkívül nagy érdeklődés mellett folytatták ma a főtárgyalást. Ma sor került a vád- és védőbeszédék elhangzására, melyeket zsufolt padsorok előtt mondottak el Filipescu Richard főügyész és a védelem részéről megjelent: Radulescu Mehedinti, Juga Livius, Roman Valér és Capiteanu Titus. Filipescu vezető ügyész reggel 9 órakor kezdte el vádbeszédét, melynek bevezetésében azt fejtette, hogy a köztisztviselő akkor is bűnös, ha nem fordítja ugyan saját céljaira a közpénzeket, azonban nem használja fel azokat a szigorúan előírt célokra.

Általános érdeklődés közepette tért át a főügyész egyenesen a fővádott Bocu Sever szerepére.

— Bocu Sever — mondotta a főügyész — elkövette azt a hibát, hogy összetévesztette a pártot, amelyben helyet foglalt azzal a hatósággal, a melyet képviselt. A kormányzóságon tisztviselőket alkalmazott, ez 280.000 lej többletet jelentett a költségvetésben, ezenkívül támogatott egy lapot, amely tisztán pártérdekeket szolgált és a kulturát egyáltalában nem terjesztette.

A védelem részéről elsőnek a Radulescu Mehedinti képviselő, volt craiovai kormányzó szólalt fel, aki főként érzelmi motívumokkal kezdte beszédét és megállapítani kívánta azt, hogy a kormányzóság éppen arra volt hivatott, hogy a saját hatáskörében diszkrecionális joggal úgy támogassa a kulturát és a közigazgatást úgy rendezze be, mint azt a miniszteri felelősség a kormányzónak megengedi. Bocu Severt nem lehet törvényszék előtt felelősségre vonni, mert nem a saját céljaira használta fel a kormányzóság pénzét, mindemel elszámolt és a törvényszék nem lehet illetékes bűnösségének kimondására. Ha esetleg vétett is az államszámviteli törvény ellen, ennek elbírálása nem a törvényszék elé tartozik. Végül Bocu politikai érdemeire hivatkozva, felmentést kért.

Ezután Juga Livius dr. képviselő mondotta el védőbeszédét.

Az elnök a tárgyalást délután 2 órakor felfüggesztette és délután fél 6 órakor nyitotta meg újból. Juga Livius dr. folytatta védőbeszédét, majd Roman Valér dr. védő emelkedett szólásra, aki tárgyi és anyagi bizonyítékokat sorolt fel Bocu Sever ártatlansága mellett. Utána Capiteanu Titus dr. ügyvéd a másodrendű vádlóként szereplő Bobei Aurel vármegyei főszámvevő védelmét látta el, majd Filipescu vezetőügyész replikázott. Este fél 9 volt, amikor a perbeszédék befejeződtek és ekkor az elnök kijelentette, hogy a főtárgyalás folytatását hétfőre napolja el, amikor a büntetőtörvényszék kihirdeti ítéletét.

Megszüntették a magyarországi utasok tartózkodási illetékét

A Romániába érkező utasok mentesülnek a 670 lejes illeték fizetésétől — Indokolt esetben a hatóságok kiállítanak utlevelet az adóbefizetés igazolása nélkül

Azzal a rendelettel kapcsolatban, amely szerint a Banca Nationala ezentúl csak azoknak a külföldre utazóknak utalja ki a szükséges valutákat és devizákat, akik az elutazás napjáig kifizették állami adójukat, most a következő felvilágosításokat közlik: Az illetékesek abból az elvből indultak ki, annak, aki külföldi utazásokra költi pénzét, mindenképpent arra kell, hogy pénze legyen, hogy a kincstárral szembeni tartozását kiegyenlítsse. Megállapítást nyert, hogy a külföldre utazók közül nagyon sokan hátralékban vannak adóikkal és tekintélyes összegekkel tartoznak a kincstárnak. A jegybank hangsúlyozza, hogy a rendeletnek nincs exatorikus tendenciája. A rendőri hatóságoknak sem áll jogukban utlevelet kiállítani az említett nyugta felmutatása nélkül. A Banca Nationala tehát nem tesz mást, minthogy megisméti ezt az ellenőrzést. A bucaresti-i rendőrkveszturán rendkívül rövid idő (harminc nap) alatt több mint hétésszáz utlevelet váltottak ki. A Banca Nationala azonban biztosítja a közönséget, hogy vis maior esetén (halál, vagy súlyos betegség) nem támasz-

Arad kereskedői és iparosai nyilatkoznak az „Aradi árukiállítás“-ról

Általános feltűnést keltett a kiállítás terve — Fontos, hogy a termelő iparosság megtalálja a kapcsolatot a fogyasztó közönséggel

Élénk visszhangot és általános tetszést keltett az a terv, amely — mint az Aradi Közlöny megírta — egy „Aradi árukiállítás“ megszervezésére és rendezésére irányul. Az aradi kereskedők, iparosok, vállalatok egyformán szimpátiával fogadták a kiállítás gondolatát, miután a terv keresztülvitele módját az érdekelteknek arra, hogy megtalálják az annyira nélkülözött kapcsolatot a vevőközönséggel. Mindenki tisztában van azzal, hogy a mai viszonyok között nem lehet tétlenül bevárni, míg a vevők jelentkeznek, hanem módot és alkalmat kell találni arra, hogy a közönség körében élénkebb érdeklődést keltsenek és ezzel egyidejűleg fokozzák a manapság nagyon is lanyha vásárlási kedvet. A kereskedők és iparosok pedig jól tudják, hogy az érdeklődés és a vásárlási kedv fokozására legcélravezetőbb mód egy árukiállítás megrendezése. Ez a körülmény okolhatja meg, hogy Arad közgazdasági faktora a legnagyobb örömmel karolják fel a kiállítás tervét, amelytől jelentős eredményeket várnak minden tekintetben. A legteljesebb támogatásukat jelentik be ezért az érdekelt kereskedők és iparosok, amit igazol az alábbi néhány nyilatkozat is.

Szabó Miklós nyilatkozata

Szabó Miklós, a Szabó Albert-cég belfagya, munkatársunk előtt a következőket mondotta:

— Véleményem szerint a mai áldatlan idők kereskedőinek és iparosainak mindent el kell követniük, hogy megtalálják a kontaktust a vásárló közönséggel és ezáltal minimálisra redukálódott üzleti forgalmukat növeljék. Az „Aradi árukiállítás“ terve, úgy vélem, mindenképpen szolgálná ezt a célt. Természetesen legelőtt kell tartani, hogy a kiállítók költsége, tehát rizikója a lehető legkevesebb legyen, mert csak így lehet meg a remény arra, hogy egyrészt a kiállításnak ne csak erkölcsi, de anyagi sikere is legyen, másrészt pedig — a legrosszabbra is gondolva — ha haszon nem mutatkozna, legalább rá ne fizessenek.

— Gyakorlatilag a kérdést a következőképpen tartanám megoldhatónak — folytatta Szabó Miklós. — Hivassanak össze egy közös értekezletre Arad kereskedelmének és iparának reprezentáns tagjai, akik részletesen megvitatnák a kiállítás tervét, valamint a terv megvalósítását. Előnyös lenne, ha erre az értekezletre meghívót kapnának Arad gazdasági életé-

nek erkölcsi testületei: a Kereskedelmi és Ipar-kamara, a Kereskedelmi Testület, valamint az Ipartestület. Ugyanekkor azonban meg kellene hívni az értekezletre a város vezetőségének képviselőit, hogy a terv részére az ő támogatásukat is megnyerjük. Ilymódon, azt hiszem, hogy a kiállítást nagyobb méretekben is meg lehetne valósítani és esetleg utazási kedvezményeket lehetne elérni úgy a CFR-en, mint a Hegyaljai Villamos vasutakon, aminek következtében a kiállítást látogató közönség sorában képviselőket kaphatna a vidék is. A kiállítás legalkalmasabb időpontjának szeptember végét, illetve október elejét tartom.

Nagyon helyesnek tartom, hogy az Aradi Közlöny bekapcsolódott ebbe az akcióba és úgy vélem, hogy nagy publicitásával annak kétségtelen sikerét szolgálja.

Beszélgést folytattunk a férfiszabók szindikátusának egyik vezetőjével, Huppert Fülöppel, aki véleményét a következőkben fejtette ki:

— A gazdasági depressziónak ma már abba a lethargia-szerű fázisába jutottunk, amikor a közvetlenül érdekeltek is fásultan tekintik az eseményeket és szinte már eszükbe sem jut, hogy talán mégis kellene valami injekció, valami mozgalom, amely az ő részükről indulna meg és amely siker esetén legalább időlegesen frissebb vérkeringést vinne a helyi piac gazdasági életének ereibe. Éppen ezért kell ma üdvözölni minden olyan akciót, amely az említett célt szolgálja és amely be dobja a köztudatba azt a fogalmat, hogy még mindig meg lehet kísérelni a vásárlást, hogy lehet még vásárolni olcsón is. Az iparosság szempontjából az akciónak kiállítás formájában való megindítása fokozottabb jelentőséggel bír, mivel főleg a kisiparosság körében a reklám még mindig ritkán használt eszköz. A kiállítás pedig módot nyújtana arra az iparosságnak, hogy megismertesse a nagyközönséggel termékeit. Természetesen a kiállítás rendezősége előtt vezérszemponként kell lebegnie annak, hogy a kiállítóknak csak a legminimálisabb költségeket kelljen viselniük, mivel a mai viszonyok között, még ha sikerrel is kecsegtetne a kiállítás, még egészen csekély összegeket sem tudnak befektetni az iparosok.

A kisiparosság érdeke a kiállítás

Rada János, a Bőriparosok aradi szindikátusának alelnöke a következőkben fejtette ki álláspontját:

— A felmerült tervet mindenekelőtt a kisiparosság szempontjából teszem megfontolás tárgyává. Nézetem szerint éppen a kisiparosságnak, amelynek nem áll módjában, hogy szépen feldiszipált kirakatokban tegye közszemlére készítményeit, hogy reklámokban tájékoztassa a közönséget eladásra kerülő cikkeinek áráiról, szóval éppen a kisiparosságnak lenne a jelenlegi körülmények között mindenekelőtt szüksége egy ilyen kiállításra, amely feléje terelje a közönség figyelmét és megismertesse a vásárlóközönséggel az egyes kisiparosok nevét. Úgy vélem, hogy már a legközelebbi jövőben össze kellene hívni az egyes ipari szakmák aradi szindikátusainak vezetőit, hogy ezek egymásközt megvitassák a tervet, bizottságok egymásközt megvitassák a tervet, bizottságosan az árukiállítás megszervezésében.

Halálos végű összeütközés a front-harcosok és a sorkatonaság között

Washingtonból jelentik: A washingtoni front-harcosokat a sorkatonaság ma kizavarta a Kapitolium körzetéből. A veteránok először gunyolták a katonákat, majd pedig a két csapat között verekezés keletkezett, amelynek során a sorkatonák gázbombákkal indultak a front-harcosok ellen és azokat puskatussal igyekeztek szétzavarni. Az összeütközés alkalmával két front-harcos meghalt, ötven súlyosan megsebesült, míg hat gázmérgezést kapott.

Ujabb jelentések szerint abban az esetben, ha a front-harcos-invázió tovább tart, akkor Washington területére elrendelik az ostromállapotot.

Kivégezték Sallai és Fürst kommunistákat Budapesten

Tragikusan gyors lefolyású volt a statáriális bíróság tárgyalása -- Sallai és Fürst vallomása -- A felmutatott véres ing -- A halálos ítélet -- A bíróság nem terjesztette fel kegyelemre az elítélteket -- A kivégzés lefolyása -- A bitófa alatt is hangosan éltették a kommunizmust

Lengyel Zoltán dr. védő összetett kezekkel kért kegyelmet a vádlottak részére

Budapestről jelentik: A letartóztatott kommunisták nagy izgalommal és érdeklődéssel várt ügyében ma reggel megkezdődött a statáriális tárgyalás. Töreky Géza dr. a statáriális bíróság elnöke pontosan nyolc óra után husz perccel vonult be dr. Méhes Lajos és dr. Krayzell szavazó-bírák kíséretében a nagy esküdtzéki terembe, ahol annak idején Erdélyi Béla ügyét is tárgyalták. A törvényszék épületét, bejáratait és folyosóit már a kora reggeli órákban nagy rendőri készültség szállotta meg. A terembe csak újságírók, ügyvédek és bírák kaphattak belépőjegyet és nők nem vehettek részt a főtárgyaláson. A vádat vitéz dr. Széchy István főügyész képviselte, míg Sallai-Holländer védelmét dr. Lengyel Zoltán és Fürst Sándor védelmét dr. Szóke Sándor látta el.

Zárt tárgyalást kért az ügyész

A tárgyalást Töreky elnök azzal nyitotta meg, hogy az ügyészség részéről értesítés érkezett a törvényszékhez, amelyben Sallai-Holländer és Fürst ügyében statáriális eljárást indítványoztak. Ezután Széchy István dr. vezető ügyész tette meg előterjesztését és előadta a vádiratban foglaltakat. Az ügyész mindenekelőtt államérdekre hivatkozva, zárt tárgyalás elrendelését kérte, ezt azonban a bíróság elutasította. A tárgyaláson mindössze tizenegy tanu jelent meg, ezek közül öten kommunisták, míg négyen a rendőrség részéről jelentek meg és tanuként szerepel a két orvosszakértő is.

Sallai-Holländer kihallgatása során elmondja, hogy a kommunizmus alatt vállalt szerepe után Moszkvába menekült, ahol részt vett a magyar kommunista-párt megszervezésében. Elmondja még, hogy kereskedelmi érettségije van, 1918-ban lépett a kommunista-pártba. Tagadja, hogy egyetlen gyilkosság, vagy halálos ítélet hozatalában is részt vett volna. Moszkvából a párt utasítására tért haza.

Töreky elnök: Tudomásom szerint önnek nincsen hazája.

Rejtélyes török kincskeresőt fogtak el egy alagútban

A constantai alagút titka

Bucurestiből jelentik: Rejtélyes kincskeresési ügyben nyomoz a constantai rendőrség. Néhány nappal ezelőtt a constantai kikötő közelében levő vasuti alagútban elfogták Vecusi Mehmet törököt, aki szerszámaival az alagút falát feszegette, amikor az őt rajtaütött. A töröknek sikerült elszöknie, azonban a rendőrség tegnap elfogta. Kijelentette, hogy az alagútban egy rejtett kincset keresett. Előadása szerint a háború idején, amikor a török csapatok visszavonultak Dobrudzsából, nála lakott egy súlyosan megsebesült török tiszt. Nehogy a román csapatok elfogják, a tiszt kocsin a constantai alagúthoz hajtatott és ott elrejtette kincseit, majd Bulgáriába szökött. Elutazása előtt a tiszt jutalmul nekiadta a kincs helyét felfedő tervet. Eddig azonban nem merde kiásni a kincset, amely — a tiszt közlése szerint — értékes ékszerek és aranypénzekből áll. Cipőtisztítással tengette életét és nemrégiben elpanaszolta a dolgot egy constantai építésznek, aki arra biztatta merjen el az alagúthoz s a jelzett helyen ássa ki a kincset.

Sallai: Ugy értettem, hogy Magyarországon születtem és a magyar nyelvet beszélem a legjobban.

Ezután elmondja, hogy a magyarországi jelentéseket továbbította és csupán összekötő szerepet játszott Moszkva és Budapest között. Töreky elnök megemlíti azt a címjegyzéket, amelyet lakásán találtak és amelyben az összes rendőrtisztek és rendőrségi alkalmazottak lakáscíme szerepelt.

Sallai: Erre a listára azért volt szükségünk, nehogy egy olyan helyen vegyünk lakást, ahol rendőrségi ember lakik.

Az elnök ezután ismerteti, hogy egy Szücs Gyula nevű színész a kommun. után feljelentést tett a rendőrségen és a feljelentés szerint a színész öccsét a pártbiztosság épületének emeletéről Korvin-Klein és Sallai-Holländer jelenlétében az uccára dobták. Sallai ezzel kapcsolatban megemlíti, hogy minderről nem tud semmit.

Ezután Fürst Sándor kihallgatására került a sor, aki vallomásában elmondja, hogy a forradalom után elzárta, majd pedig később kikerült Moszkvába, ahol a sajtó irodában nyert beosztást. Váradyval és Sallaival dolgozott együtt, de vezető szerepe nem volt.

A két halálraítélt kommunista utolsó órái a siralomházban

A bíróság ekkor tanácskozára vonult vissza és fél órai tanácskozás után, két óra körül hirdeti ki ítéletét, amely szerint úgy Sallai-Holländer Imrét, mint Fürst Sándort kötélt általi halálra ítéli. Az ítélet indokolása rendkívül rövid. Az indokolás szerint beigazolást nyert, hogy a két vádlott nemcsak elméletben, de gyakorlatban is az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló bűncselekményt követett el. Az ítélet kihirdetése után a bíróság újból visszavonult annak megtárgyalása végett, hogy a két elítélt felterjessze-e kegyelemre. A bíróság, mint kegyelmi tanács úgy döntött, hogy a két elítélt nem terjeszti fel kegyelemre a kormányzóhoz. A kegyelmi felterjesztés elutasítása után a két halálraítélt kommunistát megerősített rendőri fedezet mellett a gyűjtőfogházba szállították. Szóke és Lengyel védőügyvédek a két elítélt elszállítását előtt táviratilag kegyelmet kértek Horthy Miklós kormányzótól.

Amikor a törvényszékről megérkezett a statáriális bíróság ítéletének híre, Kovács János hóhérral két segédével együtt megkezdte az előkészületeket az akasztás véghezvitelére. A törvényszéktől a gyűjtőfogházig vezető utat rendőri készültség szállotta meg, mert attól tartottak, hogy kommunisták esetleg megtámadják az elítélteket szállító autót. Ugyancsak rendőri készültséget helyeztek el az összes középületekben, a nagyobb vállalatoknál, valamint a víz- és elektromos-műveknél. A gyűjtőfogház két celláját siralomházzá alakították át és a két halálraítélt ember itt töltötte utolsó perceit. Fürst cellájában megjelent az elítélt kommunista apja és édesanyja, valamint testvére is, míg Sallait csak sógornője kereste fel. A gyűjtőfogházban megjelent egy zsidó rabbi is, hogy az elítélteknek lelki vigaszt nyújtson, azonban mindketten kijelentették, hogy felekezeti nélküliek és vigaszra nincs szükségük.

Délután fél ötkor megjelent a gyűjtőfogház udvarán vitéz dr. Széchy István vezetőügyész, valamint Pálffy Elek dr. bíró. A fogházörök először Sallait vezették elő, aki előtt Pálffy dr. felolvasta az ítéletet, amelyet jogerősnek nyilvánított. Amikor a hóhérok a kommunista-

Kihallgatta a bíróság mint tanu Karikás Frigyes is, aki ez év július 13-án érkezett Moszkvából Budapestre, két napot pihent és csak 15-én jelentkezett munkára. Ugyanezen a napon történt meg a kommunista vezérek letartóztatása is. Kilián Zoltán elmondja, hogy nem részes a kommunista szervezkedésben, majd pedig két jelentéktelen tanu kihallgatása után Kalmár Béla rendőrtisztviselő tesz vallomást, aki előadja, hogy 1919-ben Sallai parancsára a kommunisták elhurcolták és borzalmas módon megkínózták. Schweinitzer József rendőrfőtanácsos, a leplezés, valamint a szervezkedés történetét mondja el.

Lengyel Zoltán dr. védő ekkor egy véres inget mutat fel, amelyről azt állítja, hogy az akkor lett ilyen véres, amikor Sallait a rendőrségen megverték.

Schweinitzer rendőrfőtanácsos: A rendőrségen senkit sem bántottak és Sallain most is az az ing van, amelyben letartóztatták.

Töreky elnök (legyintve): Ne vicceljen, ügyvéd ur...

Az emberlességre apellál a védő

Ezután az orvosszakértők teszik meg vallomásukat, amely szerint mindkét kommunista épelméjű és elhatározásaiban egyik sem korlátozott. Széchy István dr. vágbeszédében azt hangoztatja, hogy a kommunisták a szervezkedés által az állam létérdekét veszélyeztették, úgy hogy nincs más hátra, mint az ultima ratio alkalmazása. Lengyel Zoltán dr. védő összetett kezekkel kéri a statáriális bíróságot, hogy legyen humánus és legyen tekintettel arra, hogy a kommunizmus ma már nem olyan veszélyes, mint tíz év előtt. Szóke Sándor dr. azt hangoztatja védőbeszédében, hogy a vádlottakat két hétig hallgatták ki a főkapitányságon és az ügyészségen, ami már eleve kizárja a statáriális bíróság alkalmazását. A vádlottak csak szellemi agitációt folytattak, ami nem vonható statáriális eljárás alá.

vezért megragadták. Sallai hangosan a kommunizmust, a kommunista-pártot és Kun Bélát éltette. A halált az orvosok az akasztás megtörténte után tizenkét perccel konstataálták. A mikor Sallai akasztása megtörtént, a bitófa elé spanyolfalat állítottak és tíz perccel öt óra előtt elővezették a másik elítéltet, Fürst Sándort. Az ítélet felolvasását Fürst szó nélkül hallgatta végig, akkor azonban, amikor a kötele a nyakába akasztották, ő is hangosan és érthetően a kommunizmust, a kommunista-pártot és Kun Bélát éltette. Az ő halála is tizenkét perccel az akasztás megtörténte után következett be. Az ítélet végrehajtása után rendőrség oszlatta szét a gyűjtőfogház előtt megjelent hatalmas tömeget.

Kommunista-tüntetések a prágai magyar követség előtt

Prágai jelentés szerint a prágai magyar követség előtt ma ötven kommunista tüntetést rendezett. A tüntetéssel a kommunisták tiltakozásukat akarták kifejezni az ellen, hogy Sallait és Fürstöt statáriális bíróság elé állították. A tüntetést állítólag Hruszka kommunista képviselő kezdeményezte.

CORSO-MOZGO mai műsora!

Nyitott tetőt! — Mesterséges hűtés! — kellemes, hűvös terem.

Egy nap a paradicsomban!

(Weeekend im Paradies)

A közönség viláos kuoagása mellett került bemutatásra ez az ötletpazar, szellemes vígjáték, legjobb slágerzenével, a schlackenseei strandélet minden szépségével.

MA D. U. 3 órakor:

VÖRÖS TANCOSNÓ.

Hangosfilm az orosz nép életéből.

JEGY LEI 8.

Vasárnap d. e. 11^{1/2} órakor MATINÉ:

PARAMOUNT PARADÉ.

A legszebb kiállítású hangosfilm. Maurice Chevalier, Clara Bow, Garry Cooper, Puiu Jancoveanu.

Ifj. Kenderessy László

villanyerőre berendezett asztalosárugyára
A R A D, Strada Ioan Calvin No. 38.

Eivállalok modern építkezésekhez úgy irodámban, mint megadott rajzszerinti kivitelben tervezett épületasztalos munkákat elsőrendű anyagból, legolcsóbb árármal, továbbá mindennemű famegmunkálásokat leszállított órabér mellett.

A szent emberi szolidaritás nevében segélyt kapott 24 árvizkárosult aradi postás

Antoniú Zacharia kerületi postaigazgató nemes akciója — Pop Victor és Ioanovici postafőnökök a kiosztó-bizottság tagjai

Megkapó jelenetek színhelye volt ma délelőtt 11 órakor az aradi állomási postaépület nagyterme. Huszonnégy postai alkalmazott várakozott már 10 óra után a posta épülete előtt Antoniú Zachariás kerületi postaigazgatóra, aki azért jött, hogy 102.000 lej szőszét az aradi árvizkárosult postatisztviselők és alkalmazottak között. Ezt a tekintélyes összeget Antoniú postaigazgató kezdeményezésére a postafőtisztviselők közül alakult öttagu bizottság gyűjtötte össze néhány hónap alatt, hogy enyhíthessen az árviz által sújtott postai alkalmazottak szomorú helyzetén. Ez a megmozdulás valóban nemes gesztus volt a postai főtisztviselők és tisztviselők részéről, hiszen a mai viszonyok között ilyen jelentékeny összeget összehozni nem csekély fáradságot és áldozatkészséget jelent.

A szomorú emlékü árvizkatasztrófa után ugyyszólván az első huszonnégy órában megalkult a károsult postai tisztviselők és alkalmazottak felszegélyezésére egy öttagu bizottság, amelynek tagjai a következők voltak: Antoniú Zachariás postaigazgató mint elnök, Neguita Ioan főtisztviselő mint felügyelő, Furnica Alexander mint ellenőr, Pop Victor postafőnök és Ioanovici Emil állomási postafőnök vezetésével és nyomban hozzáálltak a gyűjtés munkálataihoz. Az eredmény: 102.000 lej összegben ma került kiosztásra a károsultak között. Ebből Antoniú Zachariás 31.700 lej gyűjtött össze, 55.000 lej a bucaresti-i postásbank utalt ki betéteseinek hozzájárulása folytán, 13.000 lej a PTT önszegélyző egyesületének adományaképpen, végül 2300 lej mint az aradi elsőkerületi postahivatal gyűjtése folyt be Antoniú igazgató kezelihez.

Gondos kivizsgálás és előzetes megbeszélések után kijelölték azt a 24 postai alkalmazottat, akik legjobban rá voltak szorulva a segélyezésre. Ezek közül 21 aradi, míg három hunyadmegyei illetőségű. Az árvizkárosultak ilymódon hozzájutottak veszteségük 10 százalékához, amely igazán hathatós segítséget jelentett részükre. Az előzetes megbeszéléseknél nagy figyelmet fordítottak arra, hogy a károsultaknak vannak-e gyermekeik, családjuk és hogy nem rendelkeznek-e ingatlan vagyonnal. Az ünnepléses segélykiosztás aktusa 11 órakor folyt le az állomási postaépület nagytermében, ahol a károsultak átvették a nekik szánt összegeket.

Antoniú Zachariás hatásos és szívből jövő

Fertőzött vizet iszik Iasi városa

Különös merénylet a vízvezeték tulajdonjoga körül felmerült vita miatt

Iasiból jelentik: Szenzációs feljelentést tett Iasi város vezetősége a közeli Bucium község ellen. A feljelentés szerint már hosszabb ideje annak, hogy vita folyik a Repedeá-vízvezeték tulajdonjoga körül a város és a község között. Most olyan értesülések érkeztek a város vezetőségéhez, amelyek szerint Bucium község lakosai inficiálták a vízvezeték vizét, hogy ilymódon álljanak bosszút Iasin. A város lakossága így napok óta fertőzött vizet iszik. A feljelentést keltő ügyben az ügyészség megindította a vizsgálatot.

szavakkal nyitotta meg a kiosztást, majd Ioanovici állomási postafőnök melegen megköszönte alkalmazottai nevében az igazgató lelkes agilitását és szeretetteljes szavait. Az egybegyűlt postai alkalmazottak spontán kitörő éljenzéssel csatlakoztak főnökük köszönetnyilvánításához, amely után ismét Antoniú postaigazgató szólott. Elérzékenyült hangon köszönte meg a hála őszinte megnyilvánulását, majd a sajtó kiküldötteinek megjelenését. Ezután megkezdődött a segélyösszeg kiosztása. A nevékön szólitott alkalmazottak egymásután jártak a postaigazgatóhoz, aki nyugta ellenében átadta a nekik szánt összeget.

Az árvizkárosult postai altisztek és alkalmazottak névsorát és a segély összegét, melyben részesültek, itt adjuk: Rosu Matei 3000 lej kapott, Buzesan Ilie 6800 lej, Parjol Theodor 10.000 lej, Barleu Gheorghe 7000 lej, Silbac György 5000 lej, Padurean János 9000 lej, Pecican Radu 3500 lej, Mihuta György 9000 lej, Herteg Szida 4500 lej, Moldovan 7000 lej, Vlad Lazar 5000 lej, Jurgen Demeter 4000 lej, Dehelean Ilona 6000 lej, Seran Todor 3500 lej, Fodor Zsigmond 2500 lej, Crisovan János 1000 lej, Craciunov János 1500 lej, Onu Mihály 2000 lej, Oloieru Ioan 1500 lej, Trausan János 1500 lej, Lucia Adám 1000 lej, Coltean Flora 1000 lej, Papp János 2000 lej és Crisan Damaschin 1000 lej vettek kézhez. A segélyezettek között néhány olyan család is van, amely nyomorral küzd, bár nem érte az árviz alkalmával károsodás. Megható jelenet volt, amikor a kis Coltean Anna, egy postaaltszár árva vette át a neki szánt összeget. A kiosztás után Rosu Matei állott elő a segélyezettek sorából és egyszerű szavakkal mondott köszönetet Antoniú igazgatónak, valamint a segélyező-bizottság valamennyi lelkes tagjának.

Erdekes fordulat Aradváros A temesvári Tábla tisztviselőperében két tisztviselő követelésének kifizetésére ítélte a várost — Hamarosan békés megegyezés várható

A már tengeri kigyóvá váló aradi tisztviselőpernek újabb fejleménye támadt. Az egyik per — mint annakidején megirtuk — a legfelsőbb semmitőszéknel van, amely két év óta nem tud dönteni az ügyben, mert a belügyminiszterium állandóan halasztást kér azzal az indoklással, hogy egyezkedni akar a tizenkét millió lej követelő tisztviselőkkel. A legutóbbi tárgyalás alkalmával öszre halasztották az ítéletkihirdetést, hogy időt és alkalmat adjanak a belügyminiszteriumnak a tisztviselőkkel való egyezkedésre. Ma fordulat támadt az ügyben.

A mai délelőtti folyamán ugyanis a törvényeséktől két táblai ítéletet kézbesítettek ki a városnak. A két ítéletben a temesvári tábla kötelezi a várost arra, hogy tizenöt napon belül tizesse ki Olariu István városi vezértitkárnak a Titulescu-féle, ugynevezett különleges pótlékból származó 200.500 lejes és Comsa Aurél városi tisztviselő 72.000 lejes követelését. Az ügy aktáit, illetve az ítéletet dr. Botioc Elek interimár-bizottsági elnök rendelkezére a városi főügyész hivatalhoz tették át.

Az ítéletek kikézbésítése nagy érdeklődést keltett az aradi városházán. A per megindulásakor ugyanis annakidején az a megállapítás jött létre dr. Lutai Cornél akkori polgármester és az érdekelt tisztviselők között, hogy csak egy pert visznek a százhatvan kereset közül a legfelsőbb semmitőszékhez, hogy a hatalmas perköltségeket elkerüljék. Ha a mintha-perben a tisztviselők győznek, úgy a város az összeseknek kifizeti a különleges pótlékat, anélkül, hogy mind a százhatvan pereljen. A megállapodás értelmében Pocioianu János, a közigazgatási osztály volt főnökének pere került a legfelsőbb semmitőszékhez. Ebben a perben azonban a mai napig sem döntöttek és a tábla most kezdi kikézbésíteni a város vezetőségének a marasztaló ítéleteket, amelyekben megítéli a tisztviselők követelését.

FILM KÖZLÖNY

A besugó

(Der Zinker)

Edgar Wallace-film sajtóbemutatója
a Select-mozgóban

Izzalmas jelenetekben bővelkedő, frappáns felépítésű filmregény Edgar Wallace, a nemrégiben elhunyt világhírű kalandor-regényíró „Der Zinker” című művének filmváltozata, amely holnapról kezdve fut a Select-mozgóban. Edgar Wallace még ma is a legolvasottabb szerző s ennek magyarázata regényeinek rendkívüli felépítésében, cselekményeinek idegizgató folyamatosságában keresendő, amely a háboru utáni társadalomnak annyit jelent, mint a kábítószerekhez szokott embernek a morfiúm. Ez az idegizgalom, ez a történelmi láz, ez a szenzációhajhászás kell a közönségnek. Erre a megállapításra jöttek rá a német filmgyárak akkor, amikor egymás után veszik fel Edgar Wallace legnépszerűbb regényeit filmre.

A „Besugó” láthatatlan, titokzatos árnyéka lidércnyomásként fekszik rá a világvárosra. Ez a kettős fegyverrel operáló kalandor úgy játszik a rendőrséggel, mint a macska az egérrel, viszont saját világából való cinkostársait egymás után juttatja rendőrkézre. Egyaránt tüzi ki feladatául a „Besugó” kézrekerítését a New Scotland Yard és a metropolis alvilága. Mikor úgy érzik, hogy már-már a nyomában vannak, mindig kisiklik a sok kéz közül, amely őt üldözi és nyomtalanul eltűnik a világvárosi éjszaka rejtelmes sötétjében. Gígászi küzdelem a láthatatlan ellenféllel képezi a rendkívül érdekes film cselekményét, amelybe helyenként kedves szerelmi kettősök vannak beleszőve. Frappáns hatása a nagy üldözési jelenet, amikor a láthatatlan „Besugó” fáklyaként égő autóján menekül.

A hatásos rendezés középpontjában Carl Lamac mesterrendező áll s bár eddig a groteszk operettek élén olvashattuk Lamac kitiűnő márkájú nevét, mint kalandorfilmrendező is elsőrangú produkál, Mac Fric segédrendezővel káröltve. Lissi Arna, az érdekes arcú, fekete haju mozicsillag játsza a titokzatos hősnő szerepét a töle megszokott nagyvonalúsággal. A szőke Peggy Normann finom bája, az örökké mosolygó Paul Hörbiger közvetlen játékmódora, Szőke Szakáll mókázásai és Carl Ludwig Diehl markáns ábrázoló készsége, valamint Jack Mylong Münz érdekes megjelenése járulnak hozzá a lebilincselő szűszéjű filmdráma őszinte sikeréhez.

podás jött létre dr. Lutai Cornél akkori polgármester és az érdekelt tisztviselők között, hogy csak egy pert visznek a százhatvan kereset közül a legfelsőbb semmitőszékhez, hogy a hatalmas perköltségeket elkerüljék. Ha a mintha-perben a tisztviselők győznek, úgy a város az összeseknek kifizeti a különleges pótlékat, anélkül, hogy mind a százhatvan pereljen. A megállapodás értelmében Pocioianu János, a közigazgatási osztály volt főnökének pere került a legfelsőbb semmitőszékhez. Ebben a perben azonban a mai napig sem döntöttek és a tábla most kezdi kikézbésíteni a város vezetőségének a marasztaló ítéleteket, amelyekben megítéli a tisztviselők követelését.

Az érdekes ügyben ma beszélgetést folytattunk dr. Botioc Elek interimár-bizottsági elnökkel, aki a következőket mondotta:

— Vasárnap utazom Bucurestibe és akkor megtárgyalom az ügyet a város jogi képviselőjével, Perietianuval. Az ő tanácsa alapján járok el a tisztviselőper ügyében. A magam részéről szeretném megszüntetni ezt az évek óta folyó pereskedést és békés megegyezést létesíteni tisztviselőimmal. Lehetséges, hogy erre most alkalom nyílik.

H I R E K

Két nagy költőnk emléke

(Tompa és Petőfi halál-évfordulója.)

Dátum szerint július 30-ika esik előbb: Tompa Mihály halálának évfordulója 1868-ban. Időrendben azonban Petőfi Sándor hősi halála az előbbi a Segesvár és Fehéregyháza közötti csataterén 1849. július 31-én.

Mindkettőt a szabadságharc adta a költészetnek. Mindkettő igaz-vérig magyar, hazafi, de mégis óriási különbségekkel.

Tompa a szobaköltészetrel kezdte, pipadalt írt, pedig ő nem pipázott, postás-dalt, pedig sohasem volt postás. Ezzel szemben Petőfi a szabad természet gyermeke, kinek minden gondolata mesterkéletlen érzéseiből fakadt s ihlette Muzsáját, ugy a szerelmi, mint a leíró, nemkülönbén a legfelségesebb líra terén.

Petőfit sokáig visszavárták s Tompa néhány névtelen költeményét a bujdosó Petőfinek tulajdonították.

A „Gólya” című verséért fogságot is velt Tompa Mihály. A „Virágregék” dalmokai Tompa, egykori keleméri, majd bejel, végre hamval református lelkész a hamval temetőben nyugszik. A kiegyezést súlyos betegen érte meg s a következő évben halt meg régi súlyos szivbajában, melyet a fogság még jobban kifejlesztett. Disztichonos sírfehérítát Arany János szerkesztette a sírját díszítő hatalmas sír-emlékre.

Ezzel szemben Petőfi sírja ismeretlen, mint Mózesé, vagy Árpád vezéré. De a körülmény még közelebb hozza szivünkhez a szabadság dalos prófétáját, kit népe sokáig visszavárt, ki feloldódott sziveinkben s kinek emlékét semmi sem mohosította bel!

Páris Lajos.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Melegedő, jobbra derült idő várható.

CENTRAL MOZGÓ: Öten a jazzbandból
JENY JUGO, RALPH v. GOTH, THEO SHALL és KARL STEPANEK.

SELECT MOZGÓ: A besugó.

Premier.) EDGAR WALLACE regényéből LISSY ARNA, CARL LUDWIG DIEHL, Fritz RASP, PAUL HÖRBIGER, SZÓKE SZAKÁLL, ROBERT TOEREN.

Előadások fél 8 és 10 órakor.

— **Uj román helyesírást állapít meg az akadémia.** Bucurestiből jelentik: A román akadémia elhatározta, hogy radikális reformálás alá veszi a román ortográfiát, amelyet 1904. óta használnak. Az új ortográfiát a közoktatásügyi minisztérium hivatalos lapjának legközelebbi számában közlik és a jövő tanévben már bevezetik az iskolákban is.

— **Egyelőre keresztülvihetetlen a katonai szolgálati idő leszállítása.** Bucurestiből jelentik: A Lupta Rist francia pénzügyi szakértő és a hadügyminisztérium szakértőinek jelentése alapján, amely francia példára a katonai szolgálati idő leszállítását javasolta, foglalkozik azzal a kérdéssel. A lap megállapítja, hogy bármilyen nagy pénzmeztakarítással járhat is a szolgálati idő leszállítása, ilyen nagyjelentőségű ügyet nem lehet máról-holnapra végrehajtani, megfelelő tanulmányozási idő nélkül és nem akadhat egyetlen tábornok és egyetlen hadügyminiszter sem, amely a szolgálati idő leszállításához ilyen sürgősen hozzájárulna.

— **Lengyelország magatartása Izgalmat keltett Romániában.** Párisból jelentik: A lengyel—orosz megnemtámadási szerződéssel kapcsolatban, az Ouvre azt írja, hogy Lengyelország magatartása Romániában izgalmat idézett elő. Lengyelország pedig — a lap szerint, — teljesen észszerűen járt el, mert gondolnia kellett arra, hogy az egyre fenyegetőbbé váló németországi veszéllyel szemben, kedeti határát biztosítsa. Megemlíti a lap, hogy a Szovjet hajlandó Bessarabia annexióját de facto elismerni, azonban de jure, ezt sohasem fogja megtenni. Eppen ezért, ha Románia nem fogadja el a Szovjetnek ezt az álláspontját, akkor teljesen elszigetelten marad a Szovjettel szemben.

— **Megkönnyítették a devizaforgalmat.** A Banca Nationala aradi fiókjához ma nagyfontosságú értesítés érkezett, amely a közönség részére lényegesen megkönnyíti a devizaforgalmat. Eddig csak a nagybankok fiókjainak volt engedélyük arra, hogy a feleik részére kiutalt devizákról maguk állítsanak ki csekkeket. Aradon ilyen jogot csak a Banca Romaneasca és a Romcomit fiókjai élveztek. Most ezt a jogot a Banca Nationala aradi fiókjához érkezett jelentés szerint, kiterjesztették azokra a pénzintézetekre, amelyeknek a Banca Nationalanál visszleszámitolásai hitelük van és, amelyek devizauzlettel foglalkoznak. A rendeletről a jegybank aradi fiókja már írásbeli értesítést is küldött az érdekelteknél pénzintézeteknek. Híven értesítést kapott az Aradi Általános Takarékpénztár, az Aradmegyei Takarékpénztár és a Victoria hitelintézet.

— **Von Papen rádió-beszéde Amerikához.** Berlinből jelentik: Von Papen német birodalmi kancellár ma este angol nyelven az amerikai néphez intézett rádió-beszédeiben ismertetette a birodalom kül- és belpolitikai problémáit, mindenekelőtt a poroszországi intézkedésekkel foglalkozott, amelyek tudvalevőleg világszerte élesen visszhangot váltottak ki. Végül azt hangsúlyozta Papen, hogy Németország külpolitikai terep az egyenjogúsítást kívánja.

— **Németországban doktorrá avatták egy aradi fakereskedő fiát.** Wiesel Jenő ismert aradi fatermelő és az aradi orthodox zsidó hitközség elnökének fiát, Wiesel Bélát, a németországi Würzburgban, az orvostudomány doktorává avatták. A fiatal orvos egyetlen éveit is Würzburgban végezte.

**„LYA” sütemények a Wim
ismét forgalomban. 278**

— **Bizalmatlansági indítvány az osztrák kormány ellen.** Bécsből jelentik: a nemzeti-tanácsban ma bizalmatlansági indítványt nyújtottak be a kormány ellen. Az indítvány indokolásában kifejti, hogy a kormány megbízást adott a kausannei egyezmény átírására és a genfi egyezmény hatályát ugyanekkor tíz évvel meghosszabbították. Az indoklás kitér arra is, hogy a jelenlegi osztrák kormány Ausztriát politikailag, pénzügyileg és gazdaságilag teljesen hitelezőinek parancsszava alá hajtotta.

— **Negyedmillió lejt osztanak ki az árvizkárosult iparosok között.** Az Iparos Otthonban az elmúlt este összeültek mindazon iparos intézmények képviselői, amelyek annakidején az árvizkárosult iparosok javára oly spontán megnyilvánulással és nemes nagylelkűséggel segélyeket ajánlottak fel. Tekintettel arra, hogy az országos gyűjtést a minisztérium nem engedélyezte, az intézmények csak saját tagjaikat részesíthetik segélyben. Mint megállapítást nyert, a segélyre ötven árvizsújtotta iparos nyújtotta be igényét. A tegnapi ülésen egy bizottságot delegáltak, amely vasárnap kiszáll a szóban levő iparosokhoz, ott helyszíni szemlét tart és javaslatot tesz az egybegyűlt 233 ezer lej kiosztására. A vasárnapi ut eredményéről a bizottság szerdán számol be az iparos-intézmények képviselőinek, úgyhogy az említett 233 ezer lej kiosztása a szerencsétlen árvizsújtott iparosok között még a jövő hét folyamán megtörténik.

— **Öt évi fegyházra kapott a kettős életű pénzhamisító.** Berlinből jelentik: Salabant, a kettős életű pénzhamisító, a bíróság öt évi fegyházra és hivatali jogainak tíz évi felfüggesztésre ítélte. A doktori cím illetéktelen használata miatt, külön négy heti fegyházra kapott Salabant. Feleségét bűnrészesség miatt egy évi fegyházra ítélték.

— **Ellopták az olimpiász sorsoló listáját.** Los-Angelesből jelentik: Az eddigi nevezések alapján most elítették meg az atlétikai sorsolásokat. Ezzel kapcsolatban a sporttörténelemben eddig példátlan esemény fordult elő: a nemzetközi atlétikai szövetség sorsoló listáját ugyanis, amelyet már tegnap este elkészítettek, egy amerikai újságíró teljesen jogtalanul úgy szerezte meg, hogy a fiókot, amelyben a lista volt, feltörte. Így a sorsolás részeredményei a szóban levő újságíró lapjának utján már ma reggel illetéktelen úton ismertekké váltak.

Egy letartóztatottja van

az aradi Minorita rendházban történt tüntetéseknek

A Minorita Kulturházban lezajlott tüntetésből kifolyólag az aradi rendőrség, mint emlékeztető, mintegy harminc munkást vett őrizetbe. A kihallgatásokat Clorescu Tache szigurancaifőnök folytatta le és még a vizsgálat befejezése előtt a tüntetők legnagyobb részét szabadlábra is helyezték. A tüntetők közül csupán egy embert tartottak őrizetben, akiről állítólag megállapítást nyert a nyomozás folyamán, hogy ő volt az, aki a teremben levő ifjúsági munkásokat bujtogatta a tüntetésre és verekedésre.

A kihallgatás befejezése után az aradi rendőrség ma kísérte át az illetőt az ügyészségre, ahol Ludosan Miklós vizsgálóbíró kihirdette előtte az előzetes letartóztatásról szóló végzést. Úgyét még a délelőtti folyamán tárgyalás alá vette az aradi törvényszék vádpanácsa, amely előtt a letartóztatásban levő vádlott azzal védekezett, hogy a történetekre nem emlékszik vissza, mivel nagyfokú neurasteniában és epilepsiában szenved. A vádpanács figyelmebe vette a fiatal ember védekezését és elrendelte, hogy a holnapi nap folyamán Ionescu dr. törvényszéki orvos vizsgálja meg és tegyen jelentést arravonatkozólag, vajjon a megnevezett betegségek valóban megállapíthatók-e vagy sem. A vádpanács csak az orvosi jelentés után dönt a további fogvatartásra vonatkozólag.

— **Halálozás.** Dr. Blattner Ármán nagyszentmiklósi nyugalmazott körorvos 81 éves korában Nagyszentmiklóson meghalt. Az elhunyt 40 évig volt körorvosa Nagyszentmiklósnak. Mindenki szerette és becsülte a nagy tudású orvost. Temetésén dr. Kassovitz Henrik nyugalmazott járásorvos és Szilárd Endre moudott nagyhatású beszédet. Az izraelita hitközség nevében a hitközség alelnöke búcsúztatta el a halottat. Az elhunyt orvost gyermekeim és unokám kívül, kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Elfogott katonaszökevény.** Az aradi első lovas divízió ma előállította az aradi rendőrségre Mester Józsefet, aki a nehéz tüzérségtől megszökött, utlevél nélkül átlépte a román—magyar határt, majd pedig, amikor Magyarország nem tudott elhelyezkedést találni, ismét visszatért Romániába. Mestert átkísérik Temesvárra, ahol hadbírótság elé állítják.

— **Levegőbe röptett egy házat a felrobbant benzingáz.** Pozsonyból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség játszódott le ma a Pozsony melletti Garamszentkeresztben. Knopfmacher Adolf kereskedő házában pincéjében a kereskedő hordóból üvegbe benzint eresztett. Mellette gyertyával kezében állott a szolgálóleány. A gyertya lángjától a benzingázok lángra kaptak, úgy, hogy robbanás következett be és a ház a levegőbe repült. A szerencsétlenségnek hat halottja, kilenc súlyos és tizenöt könnyebb sebesült áldozata van.

— **Elfogtak egy cukorcsalót.** Egy, a rendőrség előtt régen ismert, büntetett előéletű, notórius csalót sikerült ma előállítani a keveszturára Zavelcuta János detektívnek, Gábor Costea mikalakai lakos személyében. A rendőrségre az utóbbi időben több felejelentés érkezett, amelyek szerint egy ismeretlen egyén megjelentik egyes lakásokban, ahol cukrot ajánl megvételre. A ház asszonya természetesen az ár iránt érdeklődik és, amikor megtudja, hogy az ismeretlen tizenöt-husz lejért ajánlja a cukrot, kapva-kap az ajánlaton. Az ismeretlen meg is jelenik egy zsákkal, amelyet kibont, a házi asszony megnézi a cukrot, meg van azzal elégedve, kifizeti a vételárát és csak az ismeretlen távozása után veszi észre, hogy a zsákban csak két kiló cukor van, míg amit a zsák a felső réteg alatt rejt, az nem egyéb, mint — salak. A rendőrség tudta, hogy Gábor Costea már többször követett el hasonló módon csalásokat és ezért azonnal őt is keresték. Zavelcuta detektívnek ma végül is sikerült a csalót elfognia, aki ellen megindították az eljárást.

Hunyadmegyei kérvényeket tárgyalta az aradi idegen-ellenőrző bizottság

Negyvenhárom kérvényt utasítottak vissza

Az aradi idegen-revizíós bizottság ma délelőtti ülésén a hunyadmegyei idegen állampolgárok kérvényeit tárgyalta. Negyvenhárom kérvényezőt elutasított kérvényével a bizottság és huszonnégy kérvényezőnek engedélyezte a bizottság, hogy 1933. június elsejéig az országban maradhasson. Harminckilenc kérvényezőnek megengedte a bizottság, hogy 1933. június 1-ig az országban maradhasson, anélkül azonban, hogy foglalkozást üzhessenek. Ma egyébként a bizottság a következő ügyekben döntött:

Visszautasított kérvényezők névsora:
Arany Gyula, Arndt István, Ausner Sándor, Buzdun Sava, Balzuti Andor, Benini Hugó, Benedek János, Brunet György, Brökl Ferenc, Chuda Mihály, Durdik Rózsai, Durdik János, Feichtl Imre, Ferigo János, Gregus János, Gurlyás Imre, Huber Viktor, Kolodzi Andor, Kinski Károly, Kolodzi Stanislau, Kolodzi István, Kubalek János, Kubalek Ferenc, Lazarovici Vasile, Leita Benjamin, Lapatin Mór, Leita Albert, Mares Lajos, Marcoi Pasquale, Mihályi Rózsai, Maxkovszky József, Mazur Miklós, Mezner István, Moro Péter, Nemecek Ferdinánd, Nevistic Jakab, Oliver Pietro, Oliver Luigi, Oliver Giovanni, Polla Fiore, Polla Giacomo, Kovács Sándor.

1933. június 1-ig az országban maradhatnak, de foglalkozást nem vállalhatnak a következők: Burdus Ida, Biertici Giovanni, özvegy D'Biagi Apollonia, Bartolo Arsie, Del Bianco Anton, Del Bianco Péter, Csviora József, Cimenti Gio Batista, Cimenti Giovanni, Cimenti Giacomo, Corciani Ettore, Cimenti Albino, Csviora Felix, Di Qual Luigia, Del Anea Aron, Fantasia Anselmo, Fridolin Lorenz, De Giacinto Petro, De Gaspere Giuseppe, De Giacinto Lorenzo, Lasso Giacondo, Leita Lorenzo, Leita Ermenegildo, Leita Giovanni, Lasso Rozália, Lorenz Guido, Lasso Gyula, Müller Mária, Moro Calisto, Moro Giovanni, Moro Péter, Martina Giovanni, Oliver Constantin, Pasaudetti Luigi, Puschiasis Giovanni Giombata, Pittini Enrico, Pittini Giacinto mérnök, Pinco Jakab, Penini József.

Az országban maradhatnak 1933. június 1-ig és állást vállalhatnak a következők: Aguilino Oliver, Alban Anghel, Alloi Emilio, Anisch József, Barbarino Erminio, Blau Lajos, Berlezi Giuseppe, Barbarino Ignác, De Bianci Anton, Cumini György, Cumini Victor, Dose Detalina, Fantine Angelo, Fray Ferenc, Mancía P. Antonia, Martini Lajos, Naghy Béla, Okroglici Ferenc, Osztopolsky János, Penini Auguszto, Laita Lajos, Lasso Marcelino, Markovici László és Massino Oliverio.

Ionescu tábornok, a CFR. vezérigazgatója lemond állásáról

Sulyos konfliktus a vezérigazgató és a kormány között — Bonyodalmak a száz vasuti szabadjegy kiadása körül

Bucurestiből jelentik: A kormány és Ionescu vasuti vezérigazgató között konfliktus tört ki. A miniszterelnökség sajtóosztálya újabb száz vasuti szabadjegyet engedélyezett, amelyek az összes igazoló fórumokon keresztül mentek. A kormány felhívta Ionescut, hogy a szabadjegyeket adja ki, egyben közölte, hogy a jegyek árát 40.000 lejről 30.000 leire csökkenti. Ionescu azonban kifogásolta a vasuti szabadjegyek kiadását. Az ügyvel ma foglalkozott a minisztertanács, amely szintén utasította a vasuti vezérigazgatót, hogy a jegyeket adja ki. Azt hiszik, hogy a konfliktus következtében Ionescu tábornok, vasuti vezérigazgató benyújtja lemondását.

Drótdarabkákat akart Aradon tüzkő helyett eladni egy külföldi csempésztársaság

Páratlanul vakmerő szélhámossgot leplezett le Genescu monopolfőnök -- Negoescu komiszár igazoltatta a tüzköveket szállító gazdát -- Arejtélyes küldő és a titokzatos átvevő után nyomoznak a hatóságok

A monopol egy millió lej birságot rótt ki a parasztgazdára

Julius 14-ikének éjszakáján az aradi rendőrség szenzációs fogást csinált. Negoescu rendőrkomiszár az éjfél órákban a Pécskai-úton igazolásra szólított fel egy parasztgazdát, aki kocsiján lámpa nélkül igyekezett a város felé. Az igazolásra felszólított gazda átadta igazolványát, amelyből kitént, hogy Nagy András peregi lakossal azonos. Az igazolvány vizsgálata alatt Negoescu komiszárnak feltűnt, hogy a gazda rendkívül izgatottan és gyanúsán viselkedik, úgy, hogy a rendőrtiszt végül is megkérdezte, hogy mit visz a szekeren. Nagy András zavaros feleleteket adott, úgy, hogy végül a komiszár maga vizsgálta át a szekeret.

A zsákok és a különböző hoimik között, amelyek a szekeren voltak, legnagyobb meglepetésére egy csomagot talált, amelyben nagymennyiségű tüzkő volt. Amidőn kikérdezte a gazdát, hogy a tüzköveket tartalmazó csomaghoz hogyan jutott, az igyekezett kitérő és valószínűtlen válaszokat adni és arra vonatkozólag minden felvilágosítást megtagadott, hogy kikkel áll összekötetésben és a tüzköveket kinek szállítja.

A rendőrtiszt a gazdát a kocsival együtt a rendőrségre vitte fel, ahol lefoglalták a csempészt tüzköveket és az esetről jegyzőkönyvet vettek fel. Megállapítást nyert, hogy összesen 10.000 darab tüzkövet találtak Nagy András kocsiján, akire a Monopoltörvények értelmében, ezért egy millió lej birságot vetettek ki.

Ugyanakkor megindult a vizsgálat arra nézve

is, hogy a peregi gazda kikkel állott összekötetésben és kikől kapta a nagymennyiségű tüzkövet. A vizsgálat mindezeidig semmi konkrétumot még nem produkált, az ügyben azonban mára szenzációs fordulat állott be.

Genescu aradi monopolfőnök, aki a rendőrségtől a 10.000 darab tüzkövet átvette, ma megjelent az ügyészségen és bejelentette, hogy páratlan szélhámossg történt a tüzkövekkel. Mivel az apró papirzacskókba csomagolt tüzkövek rendkívül vékonyaknak tűntek fel előtte, kibontott egy csomagot,

amelyből legnagyobb meglepetésére tüzkő nagyságu vágott drótdarabkákat hullottak ki. Megvizsgáltatta ekkor az összes csomagokat és a vizsgálat eredményeképp sikerült megállapítani, hogy egyikben sincs tüzkő, hanem csak drótdarabok.

Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet ma terjesztettek be az ügyészséghez, kérve most már a bünvádi eljárás megindítását, mivel valószínűnek látszik, hogy valamilyen külföldi társaság követte el a vakmerő szélhámossgot és értéktelen drótdarabokat akart eladni hatalmas összegekért Aradon.

Genescu monopolfőnök kérte a vizsgálat bevezetését arra vonatkozólag, hogy Nagy András kitől kapta a tüzköveknek jelzett, de drótot tartalmazó csomagokat, azonkívül pedig Aradon kiknek akarta azokat átadni. Az ügyészség intézkedésére a vizsgálóbíró vezeti be a különös csempészési ügyben a legszélesebb körű vizsgálatot.

Hamis személyazonossági igazolványokat állítottak ki az aradi városházán

A véletlen sulyos visszaélések nyomára vezetett --- Egy volt városi napidíjas követte el a visszaéléseket --- Folyik a nyomozás

Meglehetősen lassu tempóban folyik a személyazonossági igazolványok kiváltása és közben az aradi városházán már visszaéléseket fedeztek fel az igazolványok kiállításánál. Mint ismeretes a személyazonossági igazolványokat a városházán állították ki, majd átküldötték őket az aradi rendőrségnek kiosztás végett. A kiállítás munkájára a város a mult esztendőben napidíjasokat vett fel, akiknek a rendelkezésre álló regiszterek alapján kellett kitölteni a könyvecskéket. Csak az kaphatott fényképes személyazonossági igazolványt, aki aradi illetőséggel rendelkezik és ezért az illetőségi lajstrom alapján készültek el az igazolványok. Az elmúlt napokban a város közigazgatási osztályának kezébe került egy igazolvány, amelyet egy kereskedő részére állítottak ki. Az igazolvány szerint a kereskedő aradi illetőséggel rendelkezik, sőt a megfelelő rubrikánál az illetőségi lajstrom száma is szerepel. Amikor azután utánanézték a lajstromban, megállapították, hogy

egészen más név áll az igazolványban szereplő számnál.

Nyomban vizsgálat indult meg, amelynek folyamán sikerült kideríteni, hogy a személyazonossági igazolványt az egyik napidíjas, egy volt magántisztviselő állította ki. A tiszt-

viselőt azóta elbocsátották a város szolgálatából.

Még mielőtt a vizsgálat teljesen befejeződött volna, a mai napon újabb visszaélést fedeztek fel. Egy másik személyazonossági igazolvány került ma délelőtt a közigazgatási osztály tisztviselőinek kezébe és ezuttal is megállapítást nyert, hogy az igazolvány hamis, amennyiben az illető nem szerepel a jelzett szám alatt az illetőségi lajstromban. Nem kellett nagy utánjárás ahhoz sem, hogy megállapítsák, miszerint ezt az igazolványt is ugyanaz a tisztviselő készítette, aki az előbbi, ugyancsak hamis személyazonossági igazolványt kiállította. Az esetről nyomban jelentést tettek Popa Gergely, a közigazgatási osztály főnökének, aki egyelőre házivizsgálatot rendelt el. A szigorú vizsgálat levezetése után tesz jelentést a furcsa visszaélésről a város vezetőségének, amely azután határoz afelett, feljelentést tesz-e a volt napidíjas ellen, vagy sem. A közigazgatási osztályban arról is szó van, hogy revízió alá kell venni mindazokat az igazolványokat, amelyeket az állásával sulyosan visszaélt tisztviselő kiállított, mert azt hiszik, hogy még több hasonlóan hamis igazolványra akadnak. Beavatott tisztviselői körökben élénken kommentálják a hamis igazolványok ügyét.

Sebő Miklós rádió-énekes

Julius hó 30., 31-én. aug. 1. és 2-án a Városi kávéház és étterem terraszán énekel. Belépti-díj nincs.

A város saját kezelésbe vett egy kéményseprő-kerületet

A revíziós bizottság elutasította a kéményseprő mesterek fellebbezését

Ma tárgyalta a tomesvári revíziós-bizottság azt a fellebbezést, amelyet az aradi kéményseprő mesterek adtak be az új kéményseprő kerületek felosztására vonatkozó szabályrendelet ellen. A tárgyaláson a város képviselőjében dr. Jegessy Károly főügyész vett részt, akinek előterjesztésére a revíziós-bizottság elutasította a fellebbezést. A bizottság ezután pontonként vette tárgyalás alá a szabályrendeletet, amelynek ügyében egyébként augusztus 4-ikén hoz végleges döntést.

A mai napon különben beérkezett a városházára Bogdan kéményseprő mester fellebbezése arra nézve, hogy a város július 25-ikével elhatározta kerületének saját rezsibe való vételét. Az ügyben különben ma a kereskedelem és iparügyi minisztériumtól is érkezett leirat az aradi városházára. A minisztérium felszólítja a várost, hogy mindaddig, amíg a kéményseprő kerületek ügyében végleges döntés nem történik, függessze fel Bogdan kerületének átvételét. A város a miniszteri leirat dacára elhatározta, hogy a kerületet átveszi és nem respektálja a rendeletet, amely beleavatkozás a város autonóm jogába. Ezt az intézkedést az interimár-bizottság ma délután tartott ülésén jóvá is hagyta és így Bogdan fellebbezése dacára végleges a kéményseprő-kerület birtokbavétele.

— **Végrehajtat a város is.** A város pénzügyi osztályán általános a panasz, hogy az illetékeket nem tudják beinkasszálni. Ugyiszólván senki sem fizet és a város eddig a legegyszerűbb módon járt el a polgársággal szemben. A pénzügyi osztály most elhatározta, hogy augusztusban megkezdi a taksák erélyes behajtását és a végrehajtásokat.

— **Véres összeütközések Lipcsében.** Lipcséből jelentik: A nemzeti-szociálisták és a kommunisták között ma Lipcsében újabb összetűzés volt, amelynek során egy nemzeti-szociálistát agyonszúrtak. A westfáliai Kamenban a nemzeti-szociálisták egy Reichsbanner tagot megöltek.

— **Gorgulov kegyelmet kér.** Párisból jelentik: Gorgulov, Doumer elnök halálra ítélt gyilkosa, ma meggondolta magát és mégis aláírta azt a felfolyamodványt, amelyben kegyelmet kér a köztársaság elnökétől. Hír szerint Gorgulov azért határozta el erre magát, mert felesége gyermeket vár a jövő hónapban és az elnök gyilkosa ekkor még életben szeretne lenni.

— **A szovjet megbízottjal fel akartak robbantani egy lőporraktárt.** Galatiból jelentik: Az elmúlt éjszaka a szovjet megbízottjai kísérletet tettek arra nézve, hogy a Tighiniában levő lőporraktárt felrobbantsák. A merénylők közül kettőt elfogtak és mindketten azt vallották, hogy a GPU megbízásából akarták a municióraktárt felrobbantani. A velük volt másik két merénylőnek sikerült az éjszaka sötétjében megszökni.

— **Virágüzletet nyit a város.** Ma elhatározta a város, hogy intézkedéseket léptet életbe, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy racionalizálják a városi kertészetet és megszüntetik a deficitet ennél az intézménynél. Az öltetre egy sikertelen árlejtés adott impulzust. Az interimár-bizottság mai ülésén ugyanis Jac Jenő, a gazdasági hivatal főnöke beszámolt arról, hogy most tartották meg a második nyilvános árlejtést a kertészet házában levő üzlethelyiség bérbeadására. Olariu István vezérbíró ekkor azt javasolta, nyissa meg újból a város virágüzletét és ne kísérletezzen a bérbeadással. Botioc Elek dr. interimár-bizottsági elnök közölte, hogy felügyeletet kell gyakorolni a kertészetre, miután ez az intézmény állandó deficittel dolgozik. Valamilyen módon racionalizálni kell a kertészetet, amelyre a város évenként jelentős összegeket fizet rá. Az interimár-bizottság végül úgy döntött, hogy csak későbbi időpontban állapítja meg, bérbeadható-e az üzlet, vagy pedig a város ismét megnyitja üzletét saját rezsi-
ben.

Visszaélések a mikalakai építkezési anyagok kiosztásánál

Olyanok is kaptak anyagot, akiknek semmi joguk nem volt — Eljárás folyik az árvizkárosultak hiénái ellen — Szigoruan megbüntetik a bűnösöket

Ma délelőtt Botioc Elek dr. interimár-bizottsági elnök látogatást tett Mikalokán. A látogatás azt a célt szolgálta, hogy az interimár-bizottság elnöke meggyőződést szerezzen arról, megfelel-e a valóságnak az a hír, amely szerint Mikalokán olyanok is kaptak építkezési anyagot, akiknek nem volt erre joguk. A visszaélésről Botioc Elek dr. tegnap kapott bizalmas információt és ma már utána járt, hogy az igazságot megállapítsa. Sikerült is leleplezni az ügyet, amennyiben kiderült, hogy néhány olyan egyént vettek fel az építkezési anyagokra jogosultak tablójába, akiknek erre semmiféle jogcímük nem volt. Mindössze kétféle három ilyen emberről van egyelőre szó, de az interimár-bizottság elnöke elhatározta, hogy a

legnagyobb szigorral lép fel és Hymódon gátat vet a további visszaéléseknek. Az eddigi megállapítások szerint az egyik várost agens, akinek kötelessége volt az adatok gyűjtése, követte el a visszaéléseket és hamis adatokat vett fel az árvizkárosultakról összeállított névsorba.

A visszaélés ügyében ma beszélgetést folytattunk Botioc Elek dr. interimár-bizottsági elnökkel, aki a következőket jelentette ki:

— Elrendeltem, hogy az ügyben nyomban vezessék be a vizsgálatot és a bűnös, vagy bűnösöket a legszigorúbban büntetem meg. Semmiféle szabálytalanságot nem vagyok hajlandó tűrni és mindazok, akik visszaélnak állásukkal s megkárosítják a várost, megfelelő büntetésben részesülnek.

— **Az aradi színházi zenészek panasza.** Ma délelőtt az aradi színházi zenészek küldöttsége jelent meg a városházán, Gellért Pál karnester vezetésével. A küldöttség Botioc Elek dr. interimár-bizottsági elnököt kereste fel, akinek memorandumot nyújtottak át az aradi színházi zenészek nevében. A memorandumban elmondják a zenészek, hogy a legnagyobb nélkülözések közepette élnek, mert Janovics Jenő dr. aradi színházgázgató nem felel meg szerződése ama pontjának, amely szerint köteles operette-előadásokat is tartani Aradon. Hónapok óta csak próza-darabokat játszanak, mert ilymódon kisebb a rezsi és a színházi zenészek nem jutnak keresethez. A város intervencióját kérték arra nézve, hogy ha Janovics dr. nem is akar operettet adni az aradi színházban, kötelezzék arra, hogy a prózai darabok szünetjében a zenekart foglalkoztassa és közzenét adjon, mint az régebben szokásban volt. Az interimár-bizottság elnöke jóakaratosan fogadta a küldöttséget és intervencióját ígérte az aradi színházi zenészek érdekében.

— **Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyező Egyesületének hivatalos közleménye.** Értessük a pénzügyigazgatóságnál, valamint a CFR központi pénztáránál fizetett s érdekelte volt Acsev nyugdíjasokat, hogy a folyó évi július hó 27-én kiadott Hivatalos Lapban közzétett minisztertanácsi határozat a nyugdíjak folyó évi borzalmas leszállítására vonatkozó, múlt évi 1923. számú minisztertanácsi határozatnak a polgári nyugdíjasokra vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte és folyó évi július hó 1-étől számítandólag, a nyugdíjakat az eddiginél méltányosabb módon szabályozta. Habár ezen új nyugdíjmegállapítás a sorsüldözött nyugdíjasokra még mindig jelentékeny áldozati adót ró, mindazonáltal örömmel kell fogadnunk a kormány jóindulatú intézkedését, mert kilátásba helyezi, hogy a nyugdíjak végleges és méltányos megállapítása iránt törvényhozási uton fog intézkedni. Hosszu hónapokig tartó nehéz küzdelmet kellett folytatni, amíg az elviselhetetlen nyugdíjleszállítás módosítását elértük. Ebben a küzdelemben egyesületünk is tevékeny részt vett állandóan s minden fórumot megmozgatott, hogy a kormányt humánusabb eljárásra bírja. A nyugdíjasok sérelmeinek orvoslása azonban ezen eredménnyel koránt sincs kielégítve. Küszöbön van az új nyugdíjtörvény megalkotása, mely hivatva van arra, hogy a nyugdíjakat a törvényhozás útján véglegesen szabályozza, úgy, hogy mindenki visselt rangjának, eltöltött szolgálati idejének és legutolsó fizetésének megfelelő nyugdíjban részesüljön s a nyugdíjakat havonként pontosan fizessék és a hátralékos nyugdíjakat is sürgősen kiutalják. Hogy pedig a nyugdíjasok egyetemes érdekeit minden irányban hathatósan megvédhessük, szükséges, hogy a nyugdíjasok egyesületünk körében tömörüljenek, hogy az eddiginél is még nagyobb tevékenységet fejthessünk ki, mert csak egyesült erővel vihatjuk ki jogainkat. Elnökség.

A Submarin S. 44 nem ad választ...

Alattomosan vibráló, kétkényű hullámok viszik a radiogramm hívó jelét mérföldeken át a tenger alatt... Valahol, a beláthatatlan, háttartalan nagy vizek mélyén ott fekszik féldalra dőlve, vagy egyenesen, katonásan a halálba merevedve a tengeralattjáró, vagy a nagy kulturnemzet hadiflottájának büszkesége. Hiába hasít bele a hangtalan, életrehívó sikoly a hullámok érzéketlen világába, hiába kérdik százszor is: éltek-e még? Merre vagytok, hol keressünk? Az oceanjáró, a hadihajó, vagy a buvárnaszád nem ad választ.

Borzalmas, megrázó visszhangot keltett az utóbbi időben szinte szériaszzerűen megismétlődő tengeri szerencsétlenségek sorozata. Világszerte megdöbbenéssel olvasták a lapok tudósításait a Prometheus francia tengeralattjáró pusztulásáról, melynek hatvanhárom áldozatát a francia nemzet hősi halottként gyászolja. Majd a Niobe német iskolahajó borzalmas katasztrófája rendítette meg a lelkeket. A tengeri drámák megrázó ismétlődései ráterelik a figyelmet a technika és a természet gigászi küzdelmére és különböző vonatkozásokban sok szó esik világszerte a nemzetek hadiflottáinak szerepéről. Eppen ez adja meg az aktualitást a Corso-mozi egyik közeljövőben előadásra kerülő ujdonságának, melynek a címe: „A Submarin S. 44 nem ad választ.” Ez a film az amerikai haditengerészet repülőflottájáról nyújt felejthetetlen felvételeket és vonzó felépítésű szűzse keretében mutatja be az elsüllyedt tengeralattjáró legénységének emberfeletti küzdelmét a tenger alatt.

— **Németországban van a legtöbb motorkerékpár.** Az Egyesült-Államok kereskedelmi minisztériumának kimutatása szerint, a világ összes kerékpárainak 80 százaléka, összesen 2,345.900 darab Európában van lajstromozva. A világon a legtöbb motorkerékpár, összesen 760.380 Németországban van, ezt követi Anglia 640.152, Franciaország 469.100 és Olaszország 95.518 motoros kerékpárral. Az Egyesült-Államokban csak 107.104 motoros kerékpár van.

— **Figyelmeztetés.** Tudomásunkra jutott, hogy a városban a Szociális Misszió nevében és annak jelvényével a Napközi Otthon, a Nővédelmi Hivatal, árvizkárosultak stb. számára szélhámosok gyűjtenek. Miután minden gyűjtéshez miniszteri engedély, számmal és a prefektura pecsétjével ellátott gyűjtőívek szükségesek, nagyon kérjük a t. közönséget, hogy azokat, akik ilyen hiteles ívek nélkül vagy hamisítvánnyal gyűjtenek a fenti cím alatt, utasítsák azokat el, vagy adják át mint csalókat a rendőrségnek. Köszönettel vesszük, ha az illetők személyleírását egyleti helyiségünkben (Str. Gresanu-Perényi-ucca 20.) leadnák, hogy személyazonosságukat kikutathassuk s ellenük a megfelelő feljelentést megtehetjük. A Szociális Misszió elnöknője: Vásárhelyi Janka.

SPORT KÖZLÖNY

Befejezéshez közeledik a Hellas házi tenniszversenye — Szombaton játszik le a döntő küzdelmei — Goldzieher Médi váratlan győzelme —

A Hellas klub házi tenniszversenye már a befejezéshez közeledik. Ma több számban az elődöntőkre került a sor. Ezen a versenyen szombaton fogják lejátszani a döntő küzdelmeket, melyek a sok nevezések miatt, igen érdekesnek és izgalmasnak ígérkeznek. A versenynek meglepetése Goldzieher Hédi biztos győzelme Bockné felett a II. oszt. női egyesben. A verseny mai eredményei a következők voltak:

Vegyes páros: Hackerné, Bánhidly—Obekóné, Vámos 8:6, 6:2. Az elől álló pár nyerte ezt a számot.

Női egyes I. osztály: Pisó Baba—Bockné 6:1, 6:3 (elődöntő). A döntőben Hackerné 6:0, 6:2 arányban legyőzte Pisó Babát.

Női egyes II. osztály: Goldzieher Hédi—Rosenberg Lenke 6:2, 6:2 (elődöntő). Goldzieher Hédi—Bockné 6:3, 6:4. Nagy meglepetés Goldzieher Hédi győzelme a döntő küzdelemben.

Férfi egyes III. osztály: Juhász János a döntőben legyőzte Birnfeldet 7:9, 6:4, 7:5 arányban.

Férfi egyes I. osztály: Tancos—Stern 6:3, 6:3, Tancos—Piláth 6:0, 6:0, Vámos—Bánhidly 6:3, 1:6, 6:3 (elődöntő). A döntőbe a Tancos—Weininger-meccs győztese Várossal kerül szembe.

Férfi egyes II. osztály: Schwartz—Simay 7:5, 6:2 (elődöntő). A döntőbe került Schwartz a Németh—Piláth-meccs győztesével találja magát szemközt.

Vegyes páros II. osztály: Rosenberger Lenke, Schwartz—Adlerné, Simay 2:6, 6:1, 6:3, Rosenberger Lenke, Schwartz—Rothné, Hacker 9:7, 6:1 (elődöntő), Szende Rózi, Stern—Rottbaum Margit, Juhász 3:6, 6:2, 6:1, Bockné, Piláth—Szende Rózi, Stern 6:3, 6:3. A döntőben a Goldzieher Hédi, Németh—Bockné, Piláth-meccs győztese kerül a Rosenberger Lenke—Schwartz pár ellen.

Férfi páros II. osztály: Hacker, Schwartz—Piláth, Stern 13:11, 3:6, 6:4 (elődöntő), Ritter, Klein—Pollák, Juhász 3:6, 6:4, 6:1. A döntő küzdelmet a Simay, Németh—Ritter, Klein-meccs győztese fogja megvívni a Hacker—Schwartz pár ellen.

Női egyes II. osztály: Rottbaum Margit—Halmas Bözsi 6:2, 6:2. Elődöntő.

Meglepetéseket hozott az AKE házi tenniszversenye — Fábris szettet nyert Gittával szemben — Berger Lulu a döntőbe került —

Ma vette kezdetét az AKE házi tenniszversenye, amelyre mintegy hetven versenyző adta be nevezését. A versenynek két meglepetése van. Berger Lulu a másodosztályú egyesben megverte Gráf Gizit, ugyszintén az ifjúságban is nagy sikere van, amennyiben már a döntőbe került. Az ifjúsági fiú-versenyben Fábris keltett meglepetést, aki egy szettet nyert Gitta Sándorral szemben. Ugy Berger Lulu, mint Fábris nagy ígéretek.

Az első nap eredményeit az alábbiakban adjuk:

Férfi egyes I. oszt. Gitta Sándor—Kaffka 6:3, 6:1. Filotti—Cioban 1:6, 6:4, 6:4.

Férfi egyes II. oszt. Fábris—Botis dr. 6:1, 6:1. Gitta A.—Rosenfeld 6:4, 6:4.

Női egyes II. oszt. Pop Eugénia—Dénes

Bözsi 6:4, 7:5. Pop Eugénia—Eisler Lili 6:1, 6:1. Berger Lulu—Erdős Gizi 6:1, 6:4. Berger Lulu—Gráf Gizi 6:3, 6:4. Meglepetés, Berger Lulu az elődöntőbe került!

Ifjúsági fiúk. Gitta S.—Szerdahelyi 6:1, 6:2. Fábris—Isztray J. 6:0, 6:1. Gitta A.—Rosenfeld 6:4, 7:5.

Ifjúsági fiúk. Gitta S.—Fábris 5:7, 6:2 6:4. Fábris szettgyőztese meglepetés.

Ifjúsági leányok. Molnár Nóra—Chera Ica 6:1, 5:7, 6:4. Berger Lulu—Molnár Nóra 6:2, 6:2. Berger Lulu a döntőbe került!

Az AKE tenniszpályáján ma megkezdett versenyen a kezdők versenye helyett, a rendező egyesület vezetősége gyermek-versenyt tart, amelyre 15 éves korig, mindkét nemből játékosok nevezhetnek augusztus 15-ig. Nevezési díj ebben a számban nincsen.

Szombaton nyílik meg ünnepségek keretében a X. olimpiász Los-Angelesben

Érdekességek az olimpiai játékokról — Aradi származású versenyző indul a magyar színek képviselőjében — Az első nap programja —

Julius 30-án, szombaton délután ünnepélyes keretek között megnyílik Los Angelesben a X-ik olimpiász, amelyre 40 nemzet 1500 versenyzője nevezett be. Az olimpiai játékok augusztus 14-én a záró ünnepségekkel érnek véget. A jubileumi olimpiász első napi programja a következő:

Julius 30. szombat. Délután két órakor: Megnyitó ünnepély. 6 órakor: Súlyemelés. Az „Aradi Közlöny” az olimpiász programját, valamint az összes los-angelesi sporteseményeket közölni fogja, úgyhogy állandó tájékoztatást nyújtunk sportkedvelő olvasóinknak az olimpiász minden mozzanatáról.

A magyar színeket az olimpiáson a kerékpározásban Schmidt Sebestyén képviseli, akit az aradi közönség igen jól ismer még abból az időből, amikor az AMTE versenyzője volt és megnyerte Aradváros száz kilométeres bajnokságát. Ez 1926-ban volt és rá egy évre Magyarországra ment, ahol országos bajnokságot nyert a száz kilométeres versenyben. Schmidt ezután világhírű útra ment, majd visszatért Magyarországra, hogy továbbra is a magyaroknak szerezzen diadalt a nemzetközi mérkőzéseken. Most kint van Los-Angelesben és várja, hogy bemutassa tudását. Schmidt Sebestyén esetleges bravúrja Arad sport-

jának is a megbecsülését jelenti, miután az ő karrierje Aradról indult ki.

Los-Angelesben a nevezések végleges lezárása után megállapították, hogy mely nemzetek nem vesznek részt az olimpián. Ezek a következők: Románia, Oroszország, Spanyolország, Lichtenstein, Albánia, San Marinó, Kína, Siám, Perzsia, Palesztina, Egyiptom, Libéria, Honduras, San Salvador, Panama, Paraguai, Ecuador és Venezuela.

A magyar válogatott víziló-csapat újabb sikert ért el. Tegnap legyőzte a japán válogatott együttest 20:2 (9:2) arányban. A kétszer tízenként perces barátságos mérkőzésen a Vértessy és Németh nélkül kiálló magyar csapat is letudta hengerelni a japán polócsapatot, amely minden számbavehető játékosát szerepeltette. A magyar csapat góljai közül Keserü II. (6), Keserü I. (5), Halassy (4), Bozsi (2), Homonnay (2) és Sárkány (1) dobott. A magyar víziló-együttes kitűnő formában van és valószínű győztese az olimpiásznak.

Az olimpiáson az Egyesült-Államokat vízilóban a Los-Angeles AC -csapata képviseli.

A boxolásra a nevezési zárlatot ma tartották meg és megállapították, hogy arra 18 nemzet adta le nevezését. A magyar Kubinyinak és Énekesnek 11—11, Szigetinek pedig 8 ellenfele van. A benevezett versenyzők száma 88, amely súlycsoportonként a következőképpen oszlik meg: légsúly 12, bantamsúly 12, pelyhsúly 12, könnyűsúly 13, weltersúly 16, középsúly 9, kishézsúly 7 és nehézsúly 7.

Ugyancsak ma ejtették meg a női törverseny sorsolását. Az egyéni törbajnokságokra 18-an neveztek be. A sorsolás eredményeképpen az első csoportba a következők kerültek: Bogen Erna (magyar), Locke (USA), Klint (Dánia), Ohlsen (Dánia), Adam (Belgium), Butler (Anglia), Archibald (Kanada), Eszandere (Mexikó), Preiss (Ausztria). A második csoport résztvevői: Dani Baba (magyar), Helepe Mayer (Németország), Loyd és Guggels (USA), Munk (Dánia), Guynes (Anglia), Vical (Franciaország), De Boer (Hollandia) és Journoux (Belgium).

O Julius 28-án megnyílt az „Aradul” Clubul Sportiv városi tisztviselők sportegyletének jól készített tennispályája, ahol a szép sportot űzni óhajtok a legolcsóbb díjak fizetése ellenében azt igénybe vehetik. Beiratási díj: 30 lej, tagsági díj 20 lej, havonta, tenniszdíj 1932. évre 250 lej, állami tisztviselőknek 200 lej, városi tisztviselőknek 150 lej. Beiratkozni lehet városháza I. emelet, 103. Meschini tennisz-szakosztály vezetőnél.

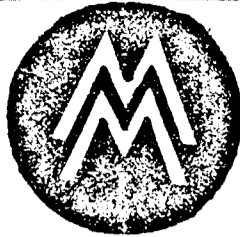
Színház — Irodalom — Művészet

Heti műsor a Nyári-Szinkörben. Vasárnap, jul. 31-én este 7 órakor: Jó tündér. (Molnár Ferenc világhírű színjátéka. A mozihelyáraknál is olcsóbb helyárakkal. Jegyek ára: 5, 10, 15 és 20 lej, a legdrágább jegy 25 lej.) Vasárnap, július 31-én este 9 és fél órakor: Pusztai szél. (Hunyady Sándornak, a Fekeaszáru cseresznye szerzőjének új, óriási hatású darabja. Nagyon olcsó, nyári helyárak! A heti műsorra tüzött előadások jegyei előre megválthatók nappal a téli színház pénztáránál, este a nyári színházban. Legközelebbi ujdonságok: Méltóságos asszony trafikia, Valaki, Angyalt vettem feleségül, Egy kis senki, stb.

Néhány lejért kellemes és értékes szórakozást szerezhet magának ma este. A minden jelenetében páratlanul izgalmas bűnügyi dráma a legteljesebb mértékben az aradi közönség kegyelmeibe férközött. A közönség spontán óhajának tett eleget a színház igazgatósága, amikor szombat esti előadásra Zilahy Lajos kitűnően szórakoztató drámáját a Tüzmadarat tüzte ki előadásra. A prózaegyüttes alaposan kitett magáért. Kaszab Anna, Bárdy Teréz és Benes Ilona, az izgalmas dráma fő női szerepeiben, Fekete Mihály, Tasnády András, Balázs Samu a fontosabb férfiszerepekben művészi tudásuknak legjavát koncentrálták a siker érdekében, amely eddig Erdély egyetlen városában sem maradt el. Ötven lejért a földszint első soraiból nézheti végig mindenki a Tüzmadarat és ezzel olyan kitűnő szórakozást szerezhet magának, amelyet már vonatkozásban Aradon ma aligha talál. Jegyek a téli színház karzati feljárójánál este nyolc órától pedig a nyári színház pénztáránál válthatók. Az esti előadások fél tízkor kezdődnek.

Jó tündér és Pusztai szél a színház vasárnapi műsorán. Értékes vasárnapi műsort állított össze a színház igazgatósága. A nyári melegségre való tekintettel, délután hét órai kezdettel Molnár Ferenc vigiátékát: a Jó tündért tüzte műsorra. Aradon ugyszólván már teljesen ismeretlen ez a Molnár vigiáték, amely zsufova van a kiváló író szellemi csemegéivel. A nagyközönségnek óhajt vasárnap délutáni szórakozási lehetőséget nyújtani a színház igazgatósága, amikor a Jó tündért mozi-helyárak mellett tüzte műsorra. 25 lejért mindenki a földszint első soraiban nézheti végig az élvezetes első előadást. Bizonyos, hogy a maga nemében páratlanul álló helyárlehetőségeket mindenki ki fogja használni és megtekinti Molnár Ferencnek ezt az Aradon még alig ismert alkotását. Esti előadás Hunyady Sándon második kitűnő sikerű színjátéka: a Pusztai szél kerül műsorra, amely a régi betyárvilág romantikájának modern szöszölője. Gyönyörű nyelvezetével és izgalmas jeleneteivel óriási hatást ért el az aradi bemutaton. A reklámszerűen olcsó esti előadás jegyei, ugyszintén a délutáni előadásé is már kaphatók a téli színház pénztáránál.

Az Aradi Butorszövetkezet
„AIDEMA” üzletét
 augusztus 1-től
 a Dacia kávéház mellé, az Általános Takarékpénztár épületébe helyezi át.

Díjmentes utazás a Lipcsei Vásárra
 Lipcsei őszi vásár 1932.

Bővebb felvilágosításokat nyújt a fizetési helyi képviselő v. **ANGERBAUER JENŐ** Timisoara I. Str. Gen. Proporgescu 3. Telefon 70.
 Mintavásár: Augusztus 28-tól szeptember 1-ig bezárólag. Textilvásár: Aug. 31-ig. Építési- ház és üzemanyagvásár aug. 28-tól szept. 1-ig bezárólag.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megérkezett Aradra a nyugdíjak rendezésére vonatkozó rendelet

Fontos intézkedések — A régi magyar nyugdíjasok helyzete

Crisan György pénzügyi alminiszter az elmúlt hó folyamán a nyugdíjasok kiküldöttének bevonásával fontos értekezletet tartott a pénzügyminiszteriumban, amelyen megállapították azokat a tervbe vett módosításokat, amelyeket a Iorga-kormány által életbeléptetett nyugdíjrendeleten végre fognak hajtani. A Monitorul Oficial tegnapi számában megjelent az erre vonatkozó táblázat, amely július elsejei hatállyal állapítja meg az új nyugdíjakat.

A tervezet I. kategóriájában az aradi kategória szerint 1840 lej az az összeg, amelyből semmi levonás nem eszközölhető, amennyiben ez 1931. december 31-ig az illető nyugdíjas részére már meg volt állapítva. Ettől az alapszegtől 7000 lejig 33 százalék a levonás, 7000 lejnél magasabb összeg után pedig a nyugdíjösszeg 10 százaléka, hozzáadva 1104 lej. Ez a rendelet vonatkozik mindazokra a nyugdíjasokra, akik 1925. október elseje után lettek nyugdíjazva. A rendelet legérdekesebb része az, amely a régi magyar nyugdíjasok nyugdíjaira vonatkozik, vagyis azokra, akik 1925. október elseje előtt a magyar törvények alapján lettek nyugdíjazva. Ezeknél az A. és B. csoport, vagyis a polgári és katonai nyugdíjasokra egyaránt érvényes a miniszterium rendelkezése, amely szerint 4000 lejig terjedő nyugdíjösszegük levonásmentes, amennyiben 1931. december 31-én ezt az összeget élvezték nyugdíj címén. A 33 százalékos levonás csak a 4000 lejen felüli összegekre vonatkozik.

Az ujonnan megállapított nyugdíjszabályzat előírja azonban, hogy a nyugdíjasok kötelesek a Iorga-féle nyugdíjtörvény intézkedései szerint az illetékes hivatal által kiállított igazolást beszerezni arravonatkozólag, hogy az ugyanabban a fizetési osztályban levő és tényleges szolgálatot teljesítő állami tisztviselőnek 1932. január elsejéig mennyi volt a fizetése. A rendelet szerint ugyanis a nyugdíj összege nem lehet nagyobb annál a fizetésnél, amelyet az aktív szolgálatot teljesítő tisztviselő részére folyósítanak.

Kedvezően haladnak a tárgyalások a román és a magyar kormány között — Egy az egyhez arányban történik a kifizetés

Októberben kerülnek kifizetésre a magyar postatakarék-betétek

Kedvezően haladnak a tárgyalások a román és a magyar kormány között — Egy az egyhez arányban történik a kifizetés

Bucuresti-i jelentéseink alapján beszámoltunk arról, hogy a magyar postatakarék-betétek kifizetése reményteljesen halad a megvalósulás felé. A román és magyar kormány között komoly tárgyalások folynak a takarékbetétek kulcsszámának megállapítására vonatkozólag s bár még nem jutottak el a végső megegyezésig, minden valószínűség meg van arra, hogy októberben a magyar postatakarék-betétek már kifizetésre is kerülnek. Ebben az ügyben beszélgetést folytatunk a ma Aradra érkezett Antoniu Zachariás temesvári posta-igazgatóval, aki az alábbiakban igazolta az Aradi Közlöny értesítéseink pontosságát:

— A magyar és román államok között csakugyan komoly formában indultak meg újból a tárgyalások, a magyar takarékbetétek

kifizetésére vonatkozólag. Döntésig még nem jutottak, azonban minden remény meg van arra, hogy rövid időn belül megállapítják a kulcsszámot is, amelynek alapján kifizetik a takarékbetéteket. Minden esetre a takarékbetétecske tulajdonosainak tanácsos augusztus hó 31-ig benyújtani betétkönyvüket az illetékes postahivataloknál, hogy döntés esetén ne érje a takarékbetétek ügyosztályt készületlenül, az esetleges kifizetési határozat. Közlebbi utasítást mindaddig nem kaptunk erre nézve, csupán a takarékbetétek beszolgáltatásának határidejét állapították meg.

Bucuresti-i értesítéseink szerint, illetékes körökben olyan hírek terjedtek el, hogy a kulcsszámot egy az egyhez arányban fogják megállapítani, hivatalos értesítés erre vonatkozólag azonban mindaddig nem érkezett.

— Aradon husz millió lejjel van hátralékban az állam. Az aradi pénzügyigazgatóság a mai nap folyamán terjesztette fel azt a kimutatást, amelyet a miniszterium rendeletileg kért és amely arra vonatkozik, hogy a pénzügyigazgatóság január elsejétől július hó elsejéig mennyit folyósított illetmények és anyagi kiadások címén. A kimutatás összeállítása szerint, a folyósított összeg 60 millió 860.000 lej tesz ki. A kimutatás ezzel szemben részletezi, hogy havonként mennyi az az összeg, amelyet Aradon az egyes miniszteriumok költségvetésére, az itt működő tisztviselők részére kifizetnek. Az összeállítás szerint, a hadügyi tárca terhére 2 millió 88.380 lej, a kultusz-tárca terhére 5 millió 807.562 lej, az igazságügyi

tárca terhére 1 millió 87.430 lej, a munkaügyi tárca terhére 921.466 lej, a kereskedelmi és iparügyi tárca terhére 70.120 lej, a pénzügyi tárca terhére 1.193.060 lej, a belügyi tárca terhére 1 millió 736.131 lej, közmunkaügyi tárca terhére 71.671 lej, földművelésügyi tárca terhére 318.489 lej. A kimutatás szerint tehát az aradi pénzügyigazgatóság főpénztárának havonként az állami tisztviselők illetményeinek kifizetéséhez 13 millió 294.909 lejre van szüksége. Mivel eddig csak 60 millió lejt folyósított a fizetések céljaira a pénzügyminiszterium, tehát Aradon mintegy 20 millió lej az az összeg, amellyel a kormány hátralékban van és amelynek kifizetésére még semmiféle utasítást nem kapott az aradi pénzügyigazgatóság.

Anyák!

A tisztaság a család egészségének titka, a „LYA” sütőde

az az üzem, amely a legmodernebb higiénikus gépekkel dolgozik.

Egy lejjel drágul a liszt Aradon

Maximális áron nem lehet búzát kapni és a malmok nem tudnak örölni.

Az alacsony maximális árak következtében beállott liszthiány kérdése ma is foglalkoztatta a város vezetőségét. Megállapítást nyert, hogy összesen 25—30 vagon liszt van Aradon, ami alig elegendő arra, hogy néhány napra biztosítsa a város kenyérellátását. Új lisztet pedig nem tudnak örölni a malmok, miután a mai maximális árak alapján nem kapni a piacon búzát. A mai napon megérkezett a városi gazdasági hivatal kérdezősködésére Temesvárról és Nagyváradról a válasz, amely szerint ezekben a városokban is most emelték a liszt és kenyér maximális árát.

Botioc Elek dr. Interimár-bizottsági elnök a lisztprobléma megoldására szombat déli 12 órára összehívta az ármaximáló-ülést, amelynek döntenie kell arról, alkalmas-e a mai szituáció a liszt- és kenyérrétek emelésére és feltétlenül szükség van-e rá. Előreláthatólag az emelés be is következik holnap, még pedig ötven banival kilogrammonként, ami a multkori ötven banival összesen egy lejes drágulást jelent.

— Román benzin Jugoszláviának. Belgrádból jelentik: A jugoszláviai benzinhiányról a lapok ismételtelen beszámoltak. Belgrádból érkezett jelentések szerint, a benzinhiány ma megszűnt. Ugyanis, több, mint kilencven vagon érkezett Romániából az országba és ezen kívül nagyobb mennyiségű benzin van utban Jugoszlávia felé.

— A szőlők bejelentése. A szőlők bejelentésére nézve, — mint megirtuk — néhány nappal ezelőtt rendeletet kapott a város. A földművelésügyi miniszterium utasítása értelmében, minden szőlőt be kell jelenteni abban a községben, amelynek területén fekszik. Ma érkezett meg az első bejelentés a város. közgazdasági osztályához. Az állami Csálatelep jelenti ebben be, hogy 8 hektár 2211 négyzetméter területű szőlője fekszik Aradváros határában.

— Piaci árak. Tojás 1 lej, sovány liba párja 70—80 lej, kövér liba párja 120—130 lej, kövér ruca párja 110—160 lej, sovány roca párja 60—80 lej, csirke párja 20—30 lej, tyúk nagyság szerint 60—70 lej, tehénturó kilogrammja 8—10 lej, vaj kilogrammja 60—70 lej, tej literje 5—8 lej, tejföl 20—25 lej, keltáposzta darabja 2 lej, zöldbab 5—6 lej, burgonya 3—4 lej, hagyma kötege 1 lej, foghagyma kötege 1—2 lej, körte kilója 8—10 lej, paradicsom kilója 3—4 lej, uborka 4 darab 1 lej, savanyu káposzta kilója 8—10 lej, zöldpaprika 5 darab 1 lej, alma kilója 2—3 lej. Gabonák: Ó-buza 500—530 lej, új-buza 400—420 lej, árpa 240—260 lej, zab 280—300 lej, tengeri 240—250 lej. Élő állatok: Szarvasmarha kilogrammja 7—8 lej, borjú kilogrammja 9—11 lej. Takarmányok: Széna métermázsája 100—110 lej, kőhre métermázsája 100—130 lej, szalma métermázsája 30—40 lej.

A szerkesztésért
 STAUBER ISTVÁN
 felel.

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

A beszélő huzal

A hangfevétel csak akkor kezdett tökéletesedni, amikor az új rendszerű katodcsöves erősítőket használták fel a legrégebb rendszerénél, az akusztikus rezgéseket egy membrán vette át, amely egy tü segítségével barázdákat karcolt egy viaszhengere. (Fonográf) Ezen az elven alapszik a mai modern gramofon-felvétel. A másik rendszer a hangos-filmnél talált alkalmazást. Itt a hangot fényváltózássá alakítják át, amelyet a filmre fényképeznek. Ez talán a legkvalitatósabb hangvisztaadást biztosítja, de meglehetősen komplikált-sága miatt nagyobb befektetést igényel.

Van azonban még egy harmadik, igen régi, még Poulsen-től (1898.) származó eljárás, amely szerint egy acélhuzal a hang rezgésének megfelelően, mágnesezve lesz. Működése a következő: A mikrofonban keltett váltóáramot felerősítjük és egy elektromágnesbe vezetjük, amelynek mágnessége ennek következtében a hangnak megfelelően változik. A mágnes előtt, egyenletes sebességgel, húzódik az acélhuzal, amelybe a hang képe belemágneseződik. Lejátszásnál a huzalt újból a mágnes előtt kell elvezetni, amelyben most ugyanolyan váltóáram keletkezik, amin előbb a felvételnél. Ezt felerősítve és hangszóróba vezetve, megkapjuk a huzalra felvett hangot.

Az amerikai rádióipar fejlődése. Az elmúlt rádió-szezonban Amerikában kb. 3 millió készüléket adtak el. Míg lámpákból mintegy 32 milliót. Számítások szerint Amerikában 10 milliós készülék van még, amelyek új lámpát kívánnának.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk, Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

„AMITIÉ” jellegű levél van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, kérem sürgősen átvenni. 2460

LAKÁS.

EGY 14 MÉTER HOSSZU parkettás terem, szinpaddal, mellékhelyiségekkel, parkirozott udvarral, kiadó. Tánciskolának, egyesületnek kiválóan alkalmas. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2448

SZÉP butorozott uccal szoba, fürdőszoba használattal, kiadó. Szántay-palota, fél-lépcső. Str. Consistorialul 2., I. emelet. 2453

KÉTSZOBÁS, előszobás, fürdőszobás lakás, azonnalra kiadó. Calea Șaguna 34. szám. 2462

MODERN kétszobás, fürdőszobás uccal garconlakás augusztus elsejére kiadó. Bővebbet telefon: 2462.

KÉTSZOBÁS, konyhás I-es emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

Elegánsan butorozott szoba

lépcsőházi bejárattal, esetleg teljes ellátással, továbbá egy csinosan butorozott szoba, közvetlen fürdőszobával, kiadó. Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1., I.

Csinosan butorozott szoba

Zöldszinten, augusztus 1-re kiadó v. Ferdinand-ucca 3. szám. Felvilágosítások: **Künstler utazási irodában.** 2463

VÉTEL ÉS ELADÁS.

PEKINGI tisztafajú tenyész-rucák, olcsón, azonnal eladók Glogovai állatorvosnál. 900

ANTIK SZEKRENYEK, szekrényes, komód, antik asztalok, vitrinek, márványszobrok, festmények, scheslon, faragott garnitúra, keleti szőnyegek, hegedűk, márvány mosdó, pleed, ágyak, asztalok, székek, szobaberendezések, zsolnai és japán vázák, gobelin képek, kézimunkák, dísz tárgyak, porszívógép, álló villanylám-pák, faragott tükörrámák, ékszerek, fall vitrin, kővhaedények stb. eladók. — SALGONÉ bizományi üzlete. Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-pal. 1000

UJ ÜZLETBRENDEZÉS jutányos aron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, JULIUS 30.

Bucuresti, 13. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Sibiceanu-zenekar: Könnyű és román zene. 9.10. Sibiceanu-zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Gítár zene. 21.30. Vidám óra. 21.45. Luca-zenekar: Román zene — Budapest I. 11.15. Hangverseny. 1.10. Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Vízállásjelentés magyarul és németül. 115. A rádió ifjúsági félórása. 2. Déli hangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 2.05. A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 4.45. Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 6. A „Rádió Élet” gyermekjátsszóórása. 7. „Magyarország madarai.” Réz Endre felolvasása. 7.30. Nyilas Pista és cigányzenekarának hangversenye. 8.30. Mit üzen a rádió. 9.30. Tóth Lila cimbalom-hangversenye. 10. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. — Budapest II. 8.30—9.15. Columbia gramofonhangverseny. — Bécs. 13.30. Wolfshthal-zenekar. 15.45. Toti da Monte gramofonlemez. 17.15. Híres művészek gramofonlemezei. 18.30. Öröm és humor a zenében. 19. Szór. zene. Közrem. a Gangelberger-zenekar Lenz és Scheimbauer énekesekkel. 21.05. Winkler cselló és Schmidt zongoraművész. — Belgrád. 14.05. Rndörzenekar. 20. Dalosverseny. 22. Mascagni: Parasztbecsület című opera ismertetése és gramofon. — Berlin. 18.05. Szór. zene. 20.30. Schumann dalciklus. 22. Mandolin-, harmonika- és citera-hangverseny. Majd: Tánczene. — Kassa. 13.30. Gramofon. 14.30. Rendörzenekar. 16.30. Pozsony. 20. E. (A csehszlovák határ gazdasági jelentősége.) 20.30. Gramofon. 21. Prága. — Milano. 19. Tánczene. Trieszt: Könnyű zene. 21.05. Zenekari hangverseny. Trieszt: Ötös. 2245. Pizzetti: Abraham és Izsák; zenés szimfonia. Gramofon. 1. Gramofon. 1.05. Tánczene. — Prága. 6.45. Zenés ébresztő. 12. Mor-Ostrava. 13. Gramofon. 15.40. Gramofon. 16.30. Pozsony. 20.30. Németnyelvű előadás indiánokról (eredeti mexikói gramofonlemezekkel. 21. Fuvózenekar. 22. Voldán zene. — Róma. 19.30. Vokál-hangverseny. 19.45. Zenekari hangverseny. 2245. Pizzetti: Abraham

és Izsák gramfon. — Svájc aleman adó. 18.30. Harmonika. 20.30. A lelkibetegségek gyógyítása. 21. Hangszó. 21.30. Szór. zene. 22. Citera z. 22.30. Müllerr a könyvelő, egy leépített passziója 8 képen.

VASÁRNAP, JULIUS 31.

Bucuresti, 11.45. Karének. 12. Dimitrescu-zenekar: Délelőtti zene. 13. Gramofon. 14. Gramofon. 17. Falusiak. 18. Ionescu-zenekar: Könnyű és román zene. 20.40. Massenet: Manon, opera, gramofon. — Budapest I. 12. Egyházi zene és szentbeszéd a budavári koronázó főtemplomból. 1.15. Unitárius istentisztelet a Koháry-uccai templomból. 5.45. Toll Árpád és Jancsi cigányzenekarának hangversenye. 7.30. Hangverseny különleges hangszereken. 8.10. „A barátság” Perlaky Lajos előadása. 8.40. A Székesfevárosi Zenekar hangversenye a városligeti Iparcsarnok előtti zenepavilonból. 10.15. Sport-és löversenyeredmények. — Budapest II. 5—5.45. Kristall gramofonhangverseny. — Bécs. 12. Közv. Kufsteinből. Bach- és Händel-művek a hősi orgonán. 12.30. A bécsi kamarakar szimfónikus hangversenye Duhan baritonistával. 13.45. A szimfónikusok sz. zenéje. 15. A Vorwärts munkásdalaegylet hangversenye. 17.30. Schubert: D-moll von. négy. 20.10. Csatsiacski Cornelius zongoraversenye. 21. Berlin. 24. H. Utána szór. zene. — Belgrád 13. Gramofon. 13.20. Gramofon. 13.57. Hangszó. 14.05. Gramofon. 14.30. Rendörzenekar. 15.10. Gramofon. 18. Gramofon. 19. Népdalok. 22.40. Gordonkaverseny. 23.25. A pancsovai énekkar hangversenye. — Berlin. 17.50. Fuvós zene. 20.15. Mozart: D-dur szonáta. 20.30. Frankfurt. 21. Zenekari hangverseny. — Hellsberg. 18.30. Szór. zene. 20.10. Dalok és népdalok. 21. Berlin zárásig. — Kassa. 20.40. Gramofon. 2. Prága. 22. Pozsony. 24. Prága. Utána Tánczene. — Milano. 18.30. Tánczene a Luna-parkból. 22.30. Pizzetti: Abraham és Izsák című zeneműve, A szünetben csevegés. — Pozsony. 18. Mor-Ostrava. 18.30. Hangverseny folyt. 19.50. Gramofon. 20.15. Szór. zene. Muzem-kávéházból. — Prága. 8.15. Zenés ébresztő. 9. Karlsbadi reggeli hangverseny. 13. Podiebrand fürdőből hangverseny közv. 14. Hangszó. 20. Löring Ferry énekel jazzkísérettel részleteket hangosfilmekből, német óra keretében. 21. Jazz zene.

FELTÜNŐ olcsón eladó nagy kétajtós jég szekrény, belsőldi perzsaszőnyeg, szalóngarnitúra. Str. Bratiana 18. Házmester.

HASZNALT, kitűnő állapotban levő bicikli jó gumikkal, megvételre kerestetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

KERESEK arany fogsorokat, gvári és perzsa szőnyegeket, komplett szobaberendezéseket, ezüsttárgyakat, figurális porcellánokat, Biedermayer szalont, két Biedermayer fotelt, antik butorokat, már más porcellánokat, üveg és porcellán sen vizeket stb. SALGONÉ bizományi üzlete Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

JÓ ALLAPOTBAN levő fürdőszoba porcellán mosdó megvételre kerestetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Száraz tűzifa,

valamint széna, here, búkköny, szalma nagyban s kicsinyben kapható

Boros Jenő fa-és szénatelepén volt Óvár-tér és Hajó-ucca sarok. Telefon 531.

OKTATÁS.

JAVÍTÓ- és magánvizsgálatokra olcsó díjért előkészítünk. Steiner Internátus Str. Popa I. Russu 8. 2226

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

PROSENSZKY

2291

hölgyfodrász v. Szt. László-u. 2. sz. (Strada Closca)

Villanyondolató-gép. Tartós hajhullámok. Olcsó ár.

Beraktározást

nagyon olcsón, száraz, betonozott emeletes raktárházunkban olcsón vállalunk. „COMISIO”, Bul. Regale Ferdinand 21. szám.

A menyházai nyaralók

és kirándulók figyelmébe!

Aki jól, olcsón akar étkezni, keresse fel a

KAUFMANN-vendéglőt.

Kitűnő házikoszt.

KÜLÖNFÉLEK.

ELVESZETT: Egy zöldszintű fiatal papagály. Megtaláló jutalomban részesül. Ciurescu sziguranatfőnök, Str. Consistorialul 5. 2461

Tűzifa

vagonszámra tölgy és cserhasáb, dorong eladó. 2459

Konopi Kálmán, gazdaságában, Odvoș, u. p. Conop.

Hirdessen a 47 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyílt Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve. Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!